

Центральноукраїнський національний технічний університет
ЦЗДО
Кафедра «Аудит, облік та оподаткування»

«Допущено до захисту»
зав. кафедрою аудиту, обліку та
оподаткування
к.е.н., професор
Олена МАГОПЕЦЬ
«21» грудня 2023 р.

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
на тему:
«Облік і контроль праці та її оплати у закладах дошкільної
освіти»

Виконав здобувач вищої освіти
II курсу, групи ООУ-22 МЗ (1,4)
ОПП «Облік і оподаткування в
управлінні підприємницькою
діяльністю та державним
сектором економіки»
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
Врадій Р.Е.

« 21 » грудня 2023 р.

Керівник проекту
к.е.н., доцент

Ольга ПУГАЧЕНКО
« 21 » грудня 2023 р.

Рецензент

к.е.н., доцент, доцент кафедри
економічної теорії,
маркетингу та економічної
кібернетики
Лілія КОВАЛЬ

м. Кропивницький

Центральноукраїнський національний технічний університет
 Факультет ЦЗДО
 Кафедра аудиту, обліку та оподаткування
 Рівень вищої освіти другий (магістерський)
 Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма
Облік і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю
та державним сектором економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
 завідувач кафедри
 к.е.н., професор
 Олена МАГОПЕЦЬ
 « 21 » грудня 2023 року

**ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
 ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
 ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

_____ Врадій Руслан Едуардович _____
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту)
Облік і контроль праці та її оплати у закладах дошкільної освіти
 2. Керівник роботи (проекту)
Пугаченко Ольга Борисівна, кандидат економічних наук, доцент
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
 3. Строк подання роботи до захисту 21 грудня 2023 р.
 4. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
- _____
- _____
- _____

5. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Узагальнення матеріалів переддипломної практики	02.10.2023 р. – 15.10.2023 р.	Виконано
2.	Огляд літературних джерел, узагальнення нормативних та законодавчих документів	16.10.2023 р. – 05.11.2023 р.	Виконано
3.	Написання основного змісту випускної кваліфікаційної роботи	06.11.2023 р. – 03.12.2023 р.	Виконано
4.	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи	04.12.2023 р. – 12.12.2023 р.	Виконано
5.	Отримання відгуку наукового керівника	13.12.2023 р. – 18.12.2023 р.	Виконано
6.	Представлення випускної кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування	21.12.2023 р.	Виконано

Дата видачі завдання

« 02 » жовтня 2023 р.

Підпис керівника

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання прийнято до виконання

« 02 » жовтня 2023 р.

Підпис здобувача

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Врадій Руслан Едуардович. Облік і контроль праці та її оплати у закладах дошкільної освіти. – Випускна кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Центральноукраїнський національний технічний університет Міністерства освіти і науки України. – Кропивницький, 2023.

У вступі роботи узагальнено актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет, інформаційну базу, методи дослідження та структуру випускної кваліфікаційної роботи, а також наведено наукове і практичне значення здійсненого дослідження та апробацію його результатів. Перший розділ представляє працю та її оплату як соціально-економічні категорії, особливості відображення праці та її оплати у закладах дошкільної освіти, організаційно-методичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці. У другому розділі наведено організаційно-економічну характеристику діяльності закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, смт. Компаніївка, Компаніївський р-н., Кіровоградська обл., а також на практичному досвіді представлено особливості обліку та контролю праці і її оплати у ньому. Третій розділ містить напрямки поліпшення організації та методики обліку і контролю розрахунків з оплати праці в закладах дошкільної освіти, а також рекомендації з удосконалення механізму здійснення оплати праці. Висновки роботи містять узагальнення отриманих результатів дослідження.

Ключові слова: облік, контроль, праця, оплата праці, заробітна плата, заклади дошкільної освіти, нарахування, утримання, виплата зарплати, фонд оплати праці, організація і методика обліку і контролю, ринок праці, вдосконалення

SUMMARY

Ruslan Vradiy. Accounting and control of work and its payment in preschool education institutions. – Graduation qualification work on the second (master's) level of higher education in the specialty 071 «Accounting and Taxation». – Central Ukrainian National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kropyvnytskyi, 2023.

The introduction of the work summarizes the relevance, purpose, task, object, subject, information base, research methods and structure of the final qualification work, as well as the scientific and practical significance of the conducted research and the approval of its results. The first section presents work and its payment as socio-economic categories, features of the display of work and its payment in preschool education institutions, organizational and methodical aspects of accounting and control of payment calculations. In the second section, the organizational and economic characteristics of the preschool education institution No. 1 "Prolisok" of the Company settlement council, village Kompaniivka, Kompaniiv district, Kirovohrad region, as well as practical experience features of labor accounting and control and its payment are presented. The third section contains directions for improving the organization and methods of accounting and control of payment calculations in preschool education institutions, as well as recommendations for improving the payment mechanism. The conclusions of the work contain a generalization of the obtained research results.

Key words: accounting, control, labor, payment of labor, wages, preschool education institutions, accrual, maintenance, payment of wages, wage fund, organization and methods of accounting and control, labor market, improvement

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	11
1.1. Праця та її оплата як соціально-економічні категорії.....	11
1.2. Особливості відображення праці та її оплати у закладах дошкільної освіти.....	19
1.3. Організаційно-методичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці.....	28
Висновки до розділу 1.....	41
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ У КОМПАНІЇВСЬКОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ №1 «ПРОЛІСОК» КОМПАНІЇВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	42
2.1. Організаційно-економічна характеристика досліджуваного закладу.....	42
2.2. Облік праці та її оплати в ДНЗ «Пролісок».....	52
2.3. Контроль праці та її оплати в ДНЗ «Пролісок».....	78
Висновки до розділу 2.....	82
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	85
3.1. Напрямки поліпшення організації та методики обліку і контролю розрахунків з оплати праці в закладах дошкільної освіти.....	85
3.2. Рекомендації з удосконалення механізму здійснення оплати праці..	92
Висновки до розділу 3.....	97
ВИСНОВКИ.....	98
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	103
ДОДАТКИ.....	115

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Оплата праці працівників у бюджетній сфері, у т.ч. і в закладах дошкільної освіти має певні особливості у порівнянні з організацією розрахунків із заробітною платою, зайнятих у недержавному секторі економіки осіб, зокрема. Організацією, методикою і порядком обліку та контролю праці та її оплати займається держава чи територіальні громади в межах своїх повноважень, а регулювання всіх процесів з їх боку носить прямий характер. Саме держава та органи місцевого самоврядування, виступаючи власниками майна закладів, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, визначають масштаби та структуру послуг і продукції, ціну їх реалізації, власні фінансові витрати, величину фонду заробітної плати, кількість персоналу, доплати та надбавки працівникам.

Недостатнє фінансування з боку державних і місцевих органів, доволі часто викликає низьку оплату праці їх персоналу, що призводить до зниження якості наданих послуг і виробленої продукції та неефективності діяльності бюджетних установ. Саме тому, вдосконалення обліку й контролю праці та її оплати є важливим і нагальним, у т.ч. і для закладів дошкільної освіти, оскільки належним чином організовані ці процеси створюють якісну інформацію та дозволяють користувачам отримувати достовірні дані про реальний фінансовий стан неприбуткових установ.

Питання регулювання й удосконалення оплати праці, а також організації та методики її обліку і контролю розглядали: П. Атамась, І. Барановська, Н. Бондаренко, О. Бондаренко, О. Грішнова, С. Дзюба, О. Дубовська, Я. Дяченко, І. Жиглей, О. Жук, Е. Жуліна, Н. Іванова, О. Коваль, А. Колот, М. Крупка, О. Кузьмін, Г. Куліков, С. Левицька, Е. Лібанова, О. Мартин, С. Матюх, В. Онищенко, І. Петрова, С. Покропивний, С. Свірко, О. Стефанишин, Г. Тибінка, Ю. Харазішвілі, А. Череп, Н. Шалімова, Л. Шульгінова та інші.

Метою роботи є дослідження теоретико-практичних засад обліку і контролю праці та її оплати у закладах дошкільної освіти, а також розробка пропозицій з їх удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети нами було поставлено і вирішено такі **завдання:**

- ❖ дослідити працю та її оплату як соціально-економічні категорії;
- ❖ розкрити особливості відображення праці та її оплати у закладах дошкільної освіти;
- ❖ узагальнити організаційно-методичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці;
- ❖ навести організаційно-економічну характеристику діяльності закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, смт. Компаніївка, Компаніївський р-н., Кіровоградська обл.;
- ❖ на практичному досвіді досліджуваного закладу дошкільної освіти узагальнити особливості обліку та контролю праці та її оплати;
- ❖ представити напрямки поліпшення організації та методики обліку і контролю розрахунків з оплати праці в закладах дошкільної освіти;
- ❖ надати рекомендації з удосконалення механізму здійснення оплати праці.

Об'єктом дослідження обрано суспільно-економічні відносини, що виникають при розрахунках пов'язаних із оплатою праці у закладах дошкільної освіти. **Предмет дослідження** – сукупність методологічних, теоретичних і практичних аспектів організації та методики обліку і контролю праці та її оплати у закладах дошкільної освіти.

Методи дослідження. Теоретичним та методичним підґрунтям стали концептуальні положення сучасної економічної теорії, управління, обліку і контролю, а також загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Так, діалектичний метод і системно-комплексний підхід застосовувались при вивченні суспільних явищ і процесів, що виникають при попиті й пропозиції праці та її оплати. Абстрактно-логічний метод використано при

теоретичному узагальненні результатів проведеного дослідження та формулювання висновків. Із використанням історичного методу здійснено розгляд змісту термінів «праця» і «оплата праці» як соціально-економічних категорій. Методи статистичного дослідження (порівняння, абсолютних, середніх і відносних величин) застосовано при визначенні основних економічних показників діяльності закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, Компаніївського району, Кіровоградської області та для визначення загальних тенденцій і розмірів в оплаті праці у сфері дошкільної освіти. Метод узагальнення застосовано при описі мети, завдань й етапів обліку і контролю розрахунків з оплати праці. Метод групування став у нагоді при з'ясуванні зв'язків між працею, її оплатою та перспективами вдосконалення нарахування і виплати. Методи моделювання і прогнозування використано при розробці пропозицій із вдосконалення організації і методики обліку й контролю праці та її оплати. Для кращого представлення результатів проведеного дослідження залучено графічний метод.

Інформаційною базою дослідження виступали основні положення Конституції України, Законів України, указів Президента України, постанов Кабінету міністрів України, Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки України, рішення органів місцевого самоврядування, публікації у наукових і профільних виданнях, первинні документи, реєстри аналітичного і синтетичного обліку та звітність про діяльність закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, смт. Компаніївка, Компаніївського району, Кіровоградської області.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів полягає в дослідженні особливостей обліку і контролю праці та її оплати у закладах дошкільної освіти, зокрема:

- ❖ узагальнено показники, що безпосередньо впливають на обліковування праці працівників закладів дошкільної освіти, зокрема: вікову періодизацію дошкільної освіти; наповнюваність груп і категорії

вихованців; учасників освітнього процесу; тижневе педагогічне навантаження педагогічних працівників тощо;

- ❖ детально й ґрунтовно описано порядок і особливості нарахування заробітної плати для працівників закладів дошкільної освіти у частині визначення основної її суми, надбавок, доплат, можливих премій й інших виплат та наголошено на незадовільності матеріального становища найманих працівників закладів дошкільної освіти, оскільки розмір зарплати до виплати є вдвічі меншим за середній рівень заробітних плат по країні;
- ❖ запропоновано використання закладами дошкільної освіти додаткових аналітичних рахунків четвертого і п'ятого рівнів до субрахунку 651 «Розрахунки із заробітної плати», що забезпечить більш точне й якісне облікове відображення різних видів виплат (відпускні, виплати за невідпрацьований час, премії, виплати при звільненні, інші виплати по закінченню трудової діяльності), забезпечить дотримання вимог НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам», а також підвищить рівень інформативності обліку у частині нарахування і виплати заробітної плати в бюджетних установах;
- ❖ представлено програму контролю нарахування заробітної плати для закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, смт. Компаніївка, Компаніївського району Кіровоградської області, що є основним елементом планування й основою для здійснення контрольного процесу та включає чіткий перелік контрольних процедур і джерел інформації з метою вдосконалення існуючої організації контролю праці та фонду її оплати.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що представлені для закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, смт. Компаніївка, Компаніївського району Кіровоградської області пропозиції і рекомендації можуть використовуватись й іншими закладами дошкільної освіти для покращення обліку і контролю

праці та її оплати.

Апробація результатів і публікації. Основні положення роботи доповідались на двох конференціях: 20 квітня 2023 р. – LVII науково-технічна конференція здобувачів вищої освіти «День науки – 2023» із доповіддю «Міжнародні моделі звітності про вартість підприємства» (м. Кропивницький, ЦНТУ); 23 листопада 2023 р. – V Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання права і соціально-економічних відносин» із доповіддю та друком статті за темою «Бухгалтерський облік забезпечень» (м. Кропивницький, Центральноукраїнський інститут розвитку людини) [73].

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, у т.ч.: 49 таблиць і 1 рисунок, висновків до розділів і загальних висновків до роботи, списку використаних джерел із 101 найменування та 9 додатків. Загальний обсяг роботи – 115 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1. Праця та її оплата як соціально-економічні категорії

Праця – вид діяльності людини, яку вважають основним фактором виробництва. Тобто, це діяльність, котра спрямована на виробництво або матеріальних, або духовних суспільно корисних продуктів.

У процесі праці людина (чи група людей) взаємодіють із предметами і засобами праці та оточуючим середовищем для досягнення мети трудової діяльності. Основні форми прояву праці згруповані в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Форми прояву праці

Форма	Суть
Психофізіологічна	Фізіологічні витрати енергії людини (енергії мозку, мускулів, нервів, органів почуттів) для перетворення предметів праці. Втрати енергії потребують відновлення, а тому обов'язковим є обмеження часу роботи, чергування праці і відпочинку тощо
Організаційно-технічна	Взаємодія працівника із засобами виробництва: засобами і предметами праці (організація робочого місця, технічна оснащеність, автоматизація, механізація, тощо)
Організаційно-економічна	Діяльність зі зміни (перетворення) предметів праці з метою задоволення потреб шляхом одержання конкретних результатів
Соціальна	Взаємодія працівників у процесі трудової діяльності (соціально-психологічний клімат у колективі, адаптація, керівництво, поділ, кооперація тощо)
Економічна	Процес цілеспрямованої і свідомої діяльності людей, за допомогою котрої вони перетворюють природні речовини (наприклад, корисні копалини) й пристосовують їх для задоволення своїх визначених потреб

Праця – це «діяльність людини, спрямована на досягнення певного результату. Праця як доцільна і цілеспрямована діяльність людей є неодмінною умовою існування і розвитку суспільства» [79, с. 4]. Сутність праці, на думку В. Смачило, полягає в тому, що праця – це «процес усвідомленої трудової діяльності людини, який здійснюється заради одержання корисного результату і є, з одного боку, процесом взаємодії

людини з засобами, предметами праці у межах певної технології та організації, а, з іншого боку, - процесом суспільної взаємодії між людьми» [79, с. 4].

Г. Тибінка підкреслює, що праця «є невід’ємним процесом людського життя, оскільки є його першоосною. У процесі праці людина здобуває засоби для існування, для задоволення різних потреб, які й складають собою певну винагороду за працю. Кожна працездатна особа у суспільстві повинна будувати своє життя і життя своєї родини згідно з рівнем оплати за працю. Історія людства свідчить, що чим вища виробнича спеціалізація його членів, тим вищий рівень добробуту у суспільстві» [81, с. 10].

На людину впливає значна кількість факторів, що визначають стан її здоров'я та рівень працездатності, а сукупність цих факторів є умовами праці (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Умови праці та їх основні характеристики

Суть	Групи	
Умови праці – це сукупність факторів трудового процесу та виробничого середовища, що впливають на здоров'я робітника, його працездатність і відношення до праці	Виробничі	Це елементи виробничого середовища, котрі впливають на діяльність працівника у процесі праці (наприклад, ресурсозабезпеченість, безпека, шум)
	Соціально-економічні	Це умови, котрі впливають на відтворення робочої сили і рівень підготовки працівника до участі в процесі праці (наприклад, рівень освіти, побутові умови, можливість для повноцінного відпочинку)

Зміст праці є складною категорією, «котра охоплює комплекс явищ взаємодії людини і природи; характеризує взаємодію особистісних і речових чинників процесу праці, обсяг і структуру трудових функцій людини, її професійні знання, необхідні для здійснення трудового процесу вміння та навички» [79, с. 7]. Праця є:

- ❖ за змістом – матеріальний процес відношення людей до природи;
- ❖ за характером – суспільний процес, котрий відображає взаємовідносини людей у процесі їх спільної діяльності.

Праці, як самостійній економічній категорії, притаманні як кількісні, так і якісні характеристики. Кількісні характеристики праці полягають у необхідності компенсації витрат певного обсягу енергії (енергія мозку, мускулів, органів почуттів, нервів). Кількісна характеристика з економічної точки зору, проявляється в таких показниках, як тривалість робочого дня, чисельність зайнятих, трудомісткість, інтенсивність праці тощо. Якісна характеристика праці відображається в таких категоріях і поняттях, як ефективність витраченої праці, складність роботи, професійна специфіка, особливості діяльності працівників, якість кінцевих результатів праці (продукції, робіт, послуг), відповідальність за трудову діяльність.

До основних елементів, які характеризують зміст праці, належать такі категорії як «продуктивність», «якість», «інтенсивність», «складність», «важкість» тощо. Класифікація праці представлена в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Класифікація праці [79, с. 10-12]

Ознака	Суть
За характером і змістом праці	Наймана і приватна
	Індивідуальна і колективна
	Репродуктивна і творча
	Фізична і розумова
	За бажанням, за необхідності, з примусу
	Високо- і низькокваліфікована
За предметом і продуктом праці	Виробнича, управлінська, наукова
	Підприємницька, відтворювальна, інноваційна, комерційна
	Промислова, сільськогосподарська, транспортна, будівельна, комунікаційна, фінансова
За способами і засобами праці	Низько-, середньо- та високотехнологічна
	Ручна (технічно озброєна), механізована (технічно озброєна), автоматизована
	З різним рівнем залучення людини
За умовами праці	Стаціонарна і нестаціонарна
	Легка, середньої важкості, важка
	Наземна і підземна
	Престижна і непрестижна (приваблива і неприваблива)
	Вільна та з різним ступенем регламентації
За мірою абстрагування	Абстрактна – створює вартість
	Конкретна – створює споживчу вартість
За регламентованістю та новаційністю	Регламентована
	Новаційна (творча)
	Духовна

Праця – це також і важливе соціальне явище. У процесі праці формується система соціально-трудових відносин, що визначають взаємовплив і взаємозв'язок індивідуума та суспільства, тобто інтересів, потреб, поведінки кожного. Визнання щодо необхідності задоволення особистих інтересів працівника – це сприйняття важливості проблем стимулювання праці, мотивації трудової діяльності, підвищення соціального статусу окремого працівника в системі соціально-трудових відносин.

Окрім соціально-економічної характеристики, праця забезпечує взаємозв'язок між такими аспектами, як стан виробничо-технічних умов праці та матеріальний і культурний рівень життя громадян, підвищення загальноосвітнього і професійного рівня населення, галузевий і територіальний розподіл трудового потенціалу країни, участь у формуванні системи соціально-трудових відносин, дотримання дисципліни та відповідальність за своєчасне і якісне виконання завдань; синтез факторів економічного, соціального, психологічного, політичного, характеру.

З працею безпосередньо пов'язане таке явище як її оплата.

«В ринкових умовах заробітна плата трактується дwoяко – вона одночасно виступає як дохід і як витрати виробництва. З одного боку, заробітна плата є доходом найманого працівника, а з іншого – одним із елементів витрат виробництва. Найманий працівник зацікавлений у високій заробітній платі, а роботодавець – у її зниженні. В умовах ринкових відносин ця суперечність вирішується в результаті взаємодії попиту на працю відповідної кваліфікації з боку роботодавців і її пропозицією з боку найманих працівників, оскільки в результаті цієї взаємодії формується ринкова ціна використання найманої праці. Одночасно держава регулює ринок праці. Тому заробітна плата виступає не тільки економічною категорією, але, на наш погляд, що є суттєвим – виступає соціально-економічною категорією, оскільки, по-перше, поєднує і концентрує інтереси та потреби найманих працівників, роботодавців та держави, а по-друге – є найважливішим показником рівня життя» [31, с. 236].

Відповідно ст. 1 Конвенції Міжнародної організації праці «Про захист заробітної плати» [24], прийнятої ще у 1949 р., заробітна плата означає, «незалежно від назви й методу обчислення, будь-яку винагороду або заробіток, які можуть бути обчислені в грошах, і встановлені угодою або національним законодавством, що їх роботодавець повинен заплатити, на підставі письмового або усного договору про наймання послуг, працівникові за працю, яку виконано, чи має бути виконано, або за послуги, котрі надано, чи має бути надано» [24].

У ст. 43 Конституції України передбачено, що «кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується» [25]. При цьому, вказано, що «держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб» [25]. Кожен громадянин має право на:

- ❖ безпечні, належні і здорові умови праці, а також на заробітну плату, розмір якої не нижче від визначеної законодавчо;
- ❖ своєчасне одержання винагороди за свою працю;
- ❖ гарантований захист від незаконного звільнення.

Ст. 94 Кодексу законів про працю визначає, що заробітна плата – це «винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу» [22]. При цьому, «розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства, установи, організації і максимальним розміром не обмежується» [22].

Ст. 1 Закону України «Про оплату праці» задекларовано, що заробітна плата – це «винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним

роботу» [68]. Аналогічно з КЗпП зазначається, що «розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства» [68].

До визначення терміну «заробітна плата» в літературних джерелах є декілька підходів, що узагальнені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

**Підходи до визначення терміну «заробітна плата»
в літературних джерелах**

Підхід	Суть
З позиції економічної теорії	«Заробітна плата – це економічна категорія, що відображає відносини між роботодавцем і найманим працівником з приводу розподілу новоствореної вартості» [81, с. 17]. Більш доречно використовувати поняття «оплата праці», яке також включає й інші витрати роботодавця на залучення робочої сили
З позиції економіки праці та права	«Заробітна плата – це винагорода або заробіток, обчислений у грошовому виразі, який за трудовим договором роботодавець сплачує працівникові за роботу, яку виконано або має бути виконано» [81, с. 17]
З позиції найманого працівника (як частини його доходу)	«Заробітна плата – це основна частина його трудового доходу, який він отримує в результаті реалізації здатності до праці і який має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили» [81, с. 17]
З позиції роботодавця (як його витрати)	«Заробітна плата – це елемент витрат виробництва, що включається до собівартості продукції, робіт (послуг)» [81, с. 17]
З позиції функціонування ринкової економіки	«Заробітна плата – це елемент ринку праці, що складається в результаті взаємодії попиту на працю і її пропозиції і виражає ринкову вартість використання найманої праці. В цьому розумінні найчастіше вживаються усереднені показники ставок оплати одиниці (наприклад, людино-години) праці певної якості» [81, с. 17]
З позиції мотиваційного чинника	«Заробітна плата – це головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці» [81, с. 17]

Н. Болотіна та Г. Чанишева стверджують, що поняття «оплата праці» ширший, оскільки його цільове призначення спрямоване на регламентацію оплати праці, організацію її окремих елементів та всієї системи юридичних засобів у цій сфері, натомість як термін «заробітна плата» спрямований на

право окремо взятого працівника отримувати грошову винагороду [4, с. 81].

Н. Бондаренко та Є. Осипова наголошують, що заробітна плата – це «один з головних показників і чинників рівня соціально-економічного життя країни, обчислений у грошовому виразі, який за трудовим договором роботодавець сплачує працівникові за роботу, яку вже виконано або має бути виконано» [5, с. 153]. Також вони зазначають, що «оплата праці є ширшим поняттям, ніж заробітна плата. Оплата праці – процес, який підкреслює успішне виконання дії, а заробітна плата є кінцевим результатом цієї дії і є складовою оплати праці» [5, с. 154].

С. Васильчак, О. Жидяк і Т. Полянчич вважають, що термін «оплата праці» більш широкий аніж поняття «заробітна плата». Проте, вони зазначають, що коли це не стосується правового аспекту, їх можна використовувати як синоніми [9, с. 153].

О. Воронін намагаючись поєднати декілька тлумачень заробітної плати стверджує, що «вартість робочої сили (витрати на її відтворення) – це насамперед абстрактна, теоретична категорія. Взаємовідношення між роботодавцем і найманим працівником на ринку праці мають схожість з орендними відносинами. Роботодавця цікавить не стільки повна вартість майна(робочої сили), скільки величина плати за її використання (оплата праці) упродовж терміну оренди, оскільки орендодавець (найманий працівник) залишається власником своєї робочої сили» [10, с. 29].

О. Ляш і М. Дошак вважають, що «соціально-економічна категорія заробітна плата є певною частиною прибутків громадян, що фіксується в грошовій формі, у структурі національного прибутку країни» [20, с. 166].

А. Колот зазначає, що «як економічне явище заробітна плата виникла на певній стадії розвитку товарного виробництва, а саме, коли з'явився промисловий капітал, а в суспільстві – власники засобів виробництва і наймані працівники» [23, с. 9].

О. Мартин дотримуючись ринкового підходу до розуміння заробітної плати обґрунтовує авторську позицію тим, що, «по-перше, робоча сила є

невіддільною від робітника; по-друге, найманий працівник надає послуги своєї праці на певний проміжок часу, який визначається трудовою угодою; по-третє, продаж робочої сили означає, що поведінку найманого працівника у процесі виробництва повністю визначає роботодавець. Найманий працівник використовує ту частину своїх здібностей, які необхідні для виконання певних послуг. Висловлені аргументи свідчать на користь того, що об'єктом ринку праці є праця, її послуги, тобто споживання робочої сили, а не сама робоча сила, відповідно заробітна плата виступає ціною послуг праці» [31, с. 235]. Також вона наводить таке визначення «заробітна плата – це оплата послуг праці робітника, яка відображаючи соціально-економічне становище в національній економіці та рівень життя у суспільстві, дає можливість робітникові і його сім'ї забезпечувати поточне споживання, а також заощаджувати на майбутнє споживання» [31, с. 236].

Пищуліна О. вважає, що заробітна плата «є концентрованим виявленням ефективності економіки і соціальної політики держави та спроможності суспільства в цілому захищати право людини на гідне життя» [43, с. 133].

На законодавчому рівні в Україні передбачено гарантовану державою мінімальну заробітну плату, яка є встановленим мінімальним розміром «оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці» [22]. Вона визначається одночасно і в місячному, і в погодинному розмірах та не може бути нижчою від розміру встановленого прожиткового мінімуму для працездатних осіб. «Мінімальна заробітна плата є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств, установ, організацій усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників, за будь-якою системою оплати праці» [22].

1.2. Особливості відображення праці та її оплати у закладах дошкільної освіти

Ст. 4 Закону України «Про дошкільну освіту» передбачає, що вона є «обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні» [54] та являє собою цілісний процес, що спрямований на:

- ❖ «забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб» [54];
- ❖ «формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду» [54].

«Базовими етапами фізичного, психічного та соціального становлення особистості дитини є вік немовляти, ранній вік, передшкільний вік» [54] – таблиця 1.5.

Таблиця 1.5

Вікова періодизація дошкільної освіти [54]

Періодизація		Вік
Немовлята		До одного року
Ранній вік		Від одного до трьох років
Передшкільний вік: Від трьох до шести (семи) років	Молодший дошкільний вік	Від трьох до чотирьох років
	Середній дошкільний вік	Від чотирьох до п'яти років
	Старший дошкільний вік	Від п'яти до шести (семи) років

У Ст. 11 Закону України «Про дошкільну освіту», закладом дошкільної освіти визначається «навчальний заклад, що забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту» [57].

Законодавчо визначено порядок комплектування груп закладу дошкільної освіти, яке здійснюється за віковими ознаками (таблиця 1.6).

Таблиця 1.6

Комплектування груп закладу дошкільної освіти [54]

Наповнюваність груп у закладах дошкільної освіти становить:	
Для дітей віком до одного року	до 10 осіб
Для дітей віком від одного до трьох років	до 15 осіб

Наповнюваність груп у закладах дошкільної освіти становить:	
Для дітей віком від трьох до шести (семи) років	до 20 осіб
Різновікові	до 15 осіб
З короткотривалим і цілодобовим перебуванням дітей	до 10 осіб
В оздоровчий період	до 15 осіб
В інклюзивних групах	не більше трьох дітей з особливими освітніми потребами

Засновникам дозволено у закладах дошкільної освіти встановлювати меншу наповнюваність груп. Наповнюваність груп напряму впливає на навантаження працівників сфери дошкілля та на оплату їх праці.

Ст. 27 Закону України «Про дошкільну освіту» визначає повний склад учасників освітнього процесу у сфері дошкільної освіти (таблиця 1.7).

Таблиця 1.7

Учасники освітнього процесу в системі дошкільної освіти [54]

		Склад учасників	
		Діти дошкільного віку, вихованці, учні	
Учасники	Педагогічні працівники:	директори	
		заступники директора з навчально-виховної (виховної) роботи	
		вихователі-методисти	
		вихователі	
		старші вихователі	
		асистенти вихователів	
		вчителі (усіх спеціальностей)	
		вчителі-дефектологи	
		вчителі-логопеди	
		практичні психологи	
		соціальні педагоги	
		інструктори з праці	
		інструктори з фізкультури	
		інструктори слухового кабінету	
		музичні керівники	
		керівники гуртків, студій, секцій, інших форм гурткової роботи	
		інші спеціалісти	
		Помічники вихователів та няні	
		Медичні працівники	
		Батьки або особи, які їх замінюють	
		Батьки-вихователі дитячих будинків сімейного типу	
		Асистенти дітей з особливими освітніми потребами	
		Фізичні особи, які мають право здійснювати освітню діяльність у сфері дошкільної освіти	

Ст. 30 Закону України «Про дошкільну освіту» встановлює умови

визначення педагогічного навантаження, оплати праці, відпочинку педагогічних й інших працівників у системі дошкільної освіти. «Педагогічне навантаження педагогічного працівника у сфері дошкільної освіти – час, призначений для здійснення освітнього процесу» [54] – таблиця 1.8.

Таблиця 1.8

Педагогічне навантаження педагогічних працівників
закладів дошкільної освіти

«Педагогічне навантаження педагогічного працівника закладу дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності» [54] становить:	
Вихователь групи загального типу	30 годин
Вихователь інклюзивної групи, групи компенсуючого типу	25 годин
Асистент вихователя інклюзивної групи	36 годин
Соціальний педагог	40 годин
Практичний психолог	40 годин
Практичний психолог закладу дошкільної освіти (ясел-садка) компенсуючого типу та з інклюзивними групами	20 годин
Музичний керівник	24 години
Інструктор із фізкультури	30 годин
Вчитель-дефектолог, вчитель-логопед	20 годин
Керівник гуртка	18 годин
Вихователь-методист	36 годин

Педагогічне навантаження для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти встановлюється на тиждень, що відповідає затвердженій тарифній ставці. «Розміри тарифних ставок інших педагогічних працівників закладу дошкільної освіти встановлюються Кабінетом Міністрів України» [54]. Також законодавчо визначено, що «педагогічне навантаження педагогічного працівника закладу дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності обсягом менше тарифної ставки, передбаченої частиною першою цієї статті, встановлюється лише за його письмовою згодою у порядку, передбаченому законодавством України» [54].

«Оплата праці педагогічних працівників, спеціалістів, обслуговуючого персоналу та інших працівників закладів дошкільної освіти здійснюється згідно з Кодексом законів про працю України та іншими нормативно-правовими актами» [54].

«Заробітна плата в бюджетних установах є виплатами працівникам, що

надаються за використану працю та є ціною витраченої праці. Виплати працівникам бюджетних установ відіграють роль інструменту соціального захисту та компенсацій, які надаються державою через суб'єктів господарювання державного сектора в обмін на послуги працівників» [6].

У ст. 2 Закону України «Про оплату праці» наведено структуру заробітної плати.

Таблиця 1.9

Структура заробітної плати

Складова	Суть	
Основна заробітна плата	«Винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки)» [68]	Для робітників – у вигляді відрядних розцінок і тарифних ставок (окладів)
		Для службовців – у вигляді посадових окладів
Додаткова заробітна плата	«Винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці» [68]	Доплати, надбавки, компенсаційні і гарантійні виплати, що передбачені чинним законодавством
		Премії, що пов'язані з виконанням виробничих функцій і завдань
Інші заохочувальні й компенсаційні виплати	Виплати у формі винагороди за підсумками роботи за рік	
	Премії за спеціальними системами та положеннями	
	Виплати в рамках грантів	
	«Компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми» [68]	

«Штатні розписи державних і комунальних закладів дошкільної освіти незалежно від підпорядкування і типу встановлюються відповідним органом управління освітою на основі Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику» [54].

Згідно Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів» [63].

На виконання Постанови КМУ «Про оплату праці працівників на

основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [70], затверджено Наказ Міністерства освіти і науки України «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» [52], котрим передбачено відповідні додаток 9 і 12 для працівників закладів дошкільної освіти – таблиця 1.10.

Таблиця 1.10

«Схема тарифних розрядів посад керівних та педагогічних працівників дитячих дошкільних навчальних закладів усіх типів і найменувань» [52]

Посада		Тарифний розряд	Тарифні коефіцієнти
Завідувач (директор)		14	2,42
		15	2,58
		16	2,79
«Вихователі-методисти, вихователі, учителі-логопеди, учителі-дефектологи, практичні психологи, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень магістра, спеціаліста, бакалавра або молодшого спеціаліста» [52] (до введення в дію Закону України «Про освіту» – вищу або середню спеціальну освіту)	вищої категорії	14	2,42
	першої категорії	13	2,27
	другої категорії	12	2,12
	без категорії	11	1,97
		10	1,82
«Музичні керівники, художні керівники, інструктори з фізкультури, праці, слухових кабінетів, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень магістра, спеціаліста, бакалавра або молодшого спеціаліста» [52] (до введення в дію Закону України «Про освіту» – вищу або середню спеціальну освіту)	вищої категорії	12	2,12
	першої категорії	11	1,97
	другої категорії	10	1,82
	без категорії	9	1,73
Асистент вихователя дошкільного навчального закладу в інклюзивній групі		12	2,12
		11	1,97
		10	1,82
Помічник вихователя		6	1,45
		5	1,36

Тарифні розряди встановлюються фахівцям закладів дошкільної освіти у залежності від наявності в них освітньо-кваліфікаційних рівнів молодшого спеціаліста (10 розряд), спеціаліста або магістра (11 розряд), за відсутності – 9 розряд у залежності від займаної посади. Тарифні розряди встановлюються

за наслідками атестації відповідно до кваліфікаційних вимог.

Ст. 32 Закону України «Про дошкільну освіту» передбачає, що «атестація педагогічних працівників закладу дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності є обов'язковою і здійснюється, як правило, один раз на п'ять років» [54]. Атестація здійснюється відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників» [59]. За результатами атестації педагогічним працівникам, що працюють у закладах дошкільної освіти:

- ❖ «визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, встановлюється його кваліфікаційна категорія (спеціаліст, спеціаліст другої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст вищої категорії)» [54];
- ❖ може бути присвоєно педагогічне звання вихователям – «Вихователь-методист», а вихователям-методистам – «Старший вихователь».

У зв'язку з призупиненням дії Постанови КМУ «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» [69] у 2023 р. для визначення посадових окладів працівників дошкільних закладів необхідно користуватись додатком 1 до Постанови КМУ «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [70].

Таким чином, посадові оклади (тарифні ставки) з 01 грудня 2021 р. і протягом 2023 р. розраховуються виходячи із розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду – 2893,00 гривні із множенням на відповідний тарифний коефіцієнт. «У разі коли посадовий оклад (тарифна ставка) визначені у гривнях з копійками, цифри до 0,5 відкидаються, від 0,5 і вище – заокруглюються до однієї гривні» [70].

Ст. 61 Закону України «Про освіту» декларує, що педагогічним працівникам у закладах дошкільної освіти встановлюються щомісячні надбавки до посадового окладу за вислугу років у таких розмірах: понад три

роки – 10%; понад 10 років – 20%; понад 20 років – 30%. Також передбачено, що «педагогічний працівник, який пройшов сертифікацію, отримує щомісячну доплату в розмірі 20 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати) пропорційно до обсягу педагогічного навантаження протягом строку дії сертифіката» [71].

Постановою КМУ «Про підвищення оплати праці педагогічних працівників» [72] задекларовано підвищення на 10% посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних працівників, оплата праці котрих здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

Одноименною Постановою КМУ також передбачено «надбавку в граничному розмірі 30 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати), але не менше 5 відсотків, педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування» [71].

Законодавчо працівникам закладів дошкільної освіти передбачено нарахування надбавок і доплат (таблиця 1.11).

Таблиця 1.11

Надбавки і доплати працівникам закладів дошкільної освіти

Підстава		Розмір
Надбавки працівникам:	за високі досягнення у праці	До 50% посадового окладу (ставки заробітної плати, тарифної ставки)
	за виконання особливо важливої роботи (на строк її виконання)	
	за складність, напруженість у роботі	
Доплати працівникам:	за виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників	До 50% посадового окладу (тарифної ставки)
	за суміщення професій (посад)	
	за збільшення обсягу виконуваних робіт або розширення зони обслуговування	
	«за роботу в нічний час, якщо вищий розмір не визначено законодавством, за кожну годину роботи з 10 години вечора до 6 години ранку» [70]	До 40% годинної тарифної ставки (посадового окладу)
	за використання у роботі дезінфікувальних засобів, та працівникам, котрі зайняті прибиранням туалетів	10% посадового (місячного) окладу

Граничний розмір надбавок для одного працівника не повинен

перевищувати 50% посадового окладу. «У разі несвоєчасного виконання завдань, погіршення якості роботи і порушення трудової дисципліни зазначені надбавки скасовуються або зменшуються» [70].

«Зазначені види доплат не встановлюються керівникам бюджетних установ, закладів та організацій, їх заступникам, керівникам структурних підрозділів цих установ, закладів та організацій, їх заступникам» [70].

Керівникам «місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, при яких створені централізовані бухгалтерії, керівникам бюджетних установ, закладів та організацій в межах фонду заробітної плати, затвердженого в кошторисах доходів і видатків» [70] надано право:

- ❖ «установлювати працівникам цих установ, закладів та організацій конкретні розміри посадових окладів та доплат і надбавок до них» [70];
- ❖ «надавати працівникам матеріальну допомогу, в тому числі на оздоровлення, в сумі не більше ніж один посадовий оклад на рік, крім матеріальної допомоги на поховання» [70];
- ❖ «затверджувати порядок і розміри преміювання працівників відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи у межах коштів на оплату праці» [70].

«Преміювання керівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, встановлення їм надбавок та доплат до посадових окладів, надання матеріальної допомоги здійснюється за рішенням органу вищого рівня у межах наявних коштів на оплату праці» [70].

15.05.2023 р. на офіційному сайті «Нова українська школа» на їх офіційний запит до Обласних адміністрацій було отримано відповідь щодо розміру середньої заробітної плати педагогічних працівників дошкільця у 2023 р. (таблиця 1.12).

Таблиця 1.12

Середня заробітна плата працівників закладів дошкільної освіти у
2023 р. за регіонами України (грн.) [100]

Область	Завідувач ЗДО	Вихователь без категорії (молодший вихователь)	Вихователь другої категорії	Вихователь першої категорії	Вихователь вищої категорії	Музичний керівник
Волинська (з доплатами, надбавками)	11700,00	7000,00	8400,00	9800,00	11200,00	Від 6700,00 до 9800,00
Вінницька	12493,36	7724,86	11151,00	9686,46	11074,74	7671,87
Запорізька (з урахуванням надбавок і доплат)	Від 10396,00 до 12205,00	Від 6700,00 до 8150,00		Від 9030,00 до 11821,00	Від 10396,00 до 14002,00	Від 6700,00 до 10794,00
Київ (з урахуванням надбавок і доплат)	18644,01	9266,40		13002,66	13861,01	Від 8808,80 до 12143,34
Київська	11196,00	6318,00	7972,90	9193,80	9801,40	7408,70
Кіровоградська	12807,60	8520,00		10540,04	12776,83	
Луганська (з урахуванням надбавок)	10801,00	5131,00		5965,00	7591,00	5011,00
Миколаївська (з урахуванням надбавок)	11538,79	7452,87	9052,56	9618,74	11171,51	6794,09
Сумська	12204,00	7283,00		9046,00	10074,00	5425,00
Тернопільська (з урахуванням надбавок)	11981,00	7236,00		9752,00	11166,00	8509,00
Харківська (з урахуванням надбавок)	12759,00	7779,00		11043,00	12445,00	10121,00
Хмельницька (без нарахувань)	11260,00	8130,00		9560,00	11450,00	8770,00
Черкаська (з урахуванням надбавок)	11914,00	7710,00		9858,00	11225,00	7040,00
Чернівецька (з урахуванням надбавок)	Від 10011,40 до 13317,10	7522,70		Від 11032,60 до 11820,60	Від 12251,90 до 13127,00	Від 7157,20 до 10119,50

Більшість з 14 Обласних адміністрацій, що надали відповіді на запит, подали інформацію про заробітну плату основних працівників закладів дошкільної освіти з урахуванням надбавок.

«Житомирська ОДА повідомила, що вони не є розпорядниками такої інформації. Аналогічну відповідь надали й Управління освіти і науки Чернігівської, Рівненської, Полтавської, Дніпропетровської та Херсонської обласних державних адміністрацій. Департаменти освіти і науки Донецької, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської ОДА не дали на

запит жодної відповіді» [100].

Отже, проведене дослідження дозволяє стверджувати, що матеріальне становище найманих працівників закладів дошкільної освіти є незадовільним у зв'язку з дією постійних інфляційних процесів та недосконалістю існуючих процедур індексації заробітної плати, що не виконує основне своє призначення – компенсація подорожчання споживчих товарів і послуг працівникам.

1.3. Організаційно-методичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці

«Сучасне суспільство не може ефективно функціонувати без бюджетних установ, бухгалтерський облік яких є системою контролю за наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів, будується на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах, виконує управлінську, контрольну, інформаційну функції. Порядок його ведення визначається законодавством про бюджетний устрій, нормативними документами Міністерства фінансів України, Державного казначейства, інструкціями установ і організацій, що фінансуються з державного і місцевих бюджетів. Тому останніми роками бухгалтерський облік в бюджетних установах все більше привертає увагу науковців і практиків у напрямку внесення радикальних змін в системи оплати праці та їх стимулювання, оптимізацію доходів працюючих та їх оподаткування, організацію обліку та представлення звітності, що є обов'язковою передумовою сталого соціально-економічного розвитку» [6].

НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам» встановлено «методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності» [40]. При цьому, передбачено три види виплат працівникам (таблиця 1.13).

Таблиця 1.13

Види виплат працівникам згідно
НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам»

Вид	Суть
Поточні виплати	Заробітна плата згідно окладів і тарифів, а також інші нарахування із оплати праці
	«Виплати за невідпрацьований час (відпустки та інший оплачуваний невідпрацьований час)» [40]
	«Премії та інші заохочувальні виплати, що підлягають сплаті протягом дванадцяти місяців по закінченні періоду, у якому працівники виконують відповідну роботу» [40]
Виплати при звільненні	«Виплати працівнику, які підлягають сплаті відповідно до законодавства при досягненні ним пенсійного віку або до досягнення ним пенсійного віку» [40]. Проте, даний вид виплат законодавчо більше ніде не передбачений
Інші виплати	Інші виплати працівникам, «визначаються зобов'язанням у звітному періоді, якщо робота, виконана працівниками у цьому періоді, дає їм право на отримання таких виплат» [40]
	Матеріальна допомога

«Нарахована сума виплати працівникам за роботу, виконану ними протягом звітного періоду, та нарахована сума за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування визнаються поточними зобов'язаннями та витратами звітного періоду, у якому виникли такі зобов'язання, якщо інші національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі не вимагають включення таких витрат до собівартості активу» [40].

Враховуючи види виплат передбачених НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам» чітко видно, що організація бухгалтерського обліку оплати праці відрізняється у бюджетних установах, у т.ч. і закладах дошкільної освіти від суб'єктів підприємницької діяльності. «Це обумовлено рядом відмінних рис: 1) визначальним для бухгалтерського обліку бюджетних установ є їх статус неприбуткових; 2) джерелами коштів на оплату праці є асигнування з бюджету, а також частина доходів, що одержані у результаті їх господарської діяльності; 3) нормативні документи щодо організації

бухгалтерського обліку в бюджетних установах розробляються та затверджуються Державним казначейством України; 4) результатом виконуваної роботи працівників бюджетних установ часто є не продукція, а послуги; 5) праця в бюджетних установах носить переважно розумовий характер; 6) у складі сукупних витрат бюджетних установ на оплату праці припадає від 60 до 85% усіх витрат; 7) наявність досить високого рівня кваліфікації працюючих (в деяких галузях частка спеціалістів вищої кваліфікації сягає понад 50% загальної чисельності працівників)» [6].

Ст. 30 Закону України «Про оплату праці» визначено, що «роботодавець зобов'язаний забезпечити достовірний облік виконуваної працівником роботи і бухгалтерський облік витрат на оплату праці у встановленому порядку» [68].

Для обліку особового складу працівників, використання робочого часу, а також розрахунків щодо їх заробітної плати законодавчо передбачено використання таких типових форми первинної облікової документації:

- ❖ Форма № П-1 «Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу»;
- ❖ Форма № П-3 «Наказ (розпорядження) про надання відпустки»;
- ❖ Форма № П-4 «Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору (контракту)»;
- ❖ Форма № П-5 «Табель обліку використання робочого часу»;
- ❖ Форма № П-6 «Розрахунково-платіжна відомість працівника»;
- ❖ Форма № П-7 «Розрахунково-платіжна відомість (зведена)»

Основним документом, що використовується при обліку робочого часу є табель (форма № 5-П), котрий може складатись у формі електронного чи паперового документу працівниками відділу кадрів або табельниками на великих підприємствах, проте, переважно його ведення покладено на керівників структурних підрозділів. Для нарахування заробітної плати відповідальні особи передають заповнений табель до бухгалтерії. «Табель містить дані для нарахування зарплати у табличній частині, яка включає інформацію про відпрацьовані години щодня або відсутність на роботі, а

також використовує умовні позначення (коди) для відповідних днів місяця (надурочні години, нічні години, вихідні та святкові дні, відпустка, тимчасова непрацездатність, прогули, простої тощо)» [77].

Усі нарахування заробітної плати та утримані платежі окремо відображаються у розрахунково-платіжній відомості (форма № П-6) за кожним працівником, а потім узагальнюються у розрахунково-платіжній відомості (зведеній) за формою № П-7. У табличній формі розрахунково-платіжної відомості ліворуч зазначають усі складові оплати праці із їх сумами, а праворуч – утримання із зарплати, що передбачені законодавством.

При веденні обліку особового складу та перевірці його порядку, слід пам'ятати, що типова форма первинного обліку № П-2 «Особова картка» втратила свою чинність згідно Наказу Держкомстату «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці» [62].

За умови виплати заробітної плати працівникам готівкою, це оформлюють видатковими касовими ордерами або видатковими відомостями, які підписують керівник і головний бухгалтер (особи, уповноважені керівником). «Якщо зарплату перераховують на банківські рахунки працівників, то відкривається зарплатний проект в обслуговуючому банку. Після цього банку надсилають платіжне доручення та відомість з розподілом сум зарплати на карткові рахунки працівників» [77].

Згідно ст. 110 Кодексу законів про працю України, а також ст. 30 Закону України «Про оплату праці», роботодавці зобов'язані повідомляти працівників при кожній виплаті зарплати про такі деталі:

- ❖ загальна сума заробітної плати із чітким розшифруванням за всіма видами виплат;
- ❖ суми утримань і підстави для їх здійснення;
- ❖ сума заробітної плати, що підлягає виплаті.

Таку інформацію працівник отримує у розрахунковому листі паперового формату або в електронному вигляді (за його згодою).

Для обліку та узагальнення інформації щодо розрахунків за виплатами

працівникам із належної їм заробітної плати призначено рахунок 65 «Розрахунки з оплати праці». За кредитом цього рахунку «відображаються суми нарахованої працівникам заробітної плати, матеріальної допомоги, премій, допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю тощо, суми, що утримуються із заробітної плати за дорученнями-зобов'язаннями працівників, суми стипендій, пенсій, допомоги та інших трансфертів населенню, суми, що утримуються із заробітної плати, стипендій, пенсій, допомоги тощо за виконавчими листами та іншими документами, суми нарахованих гонорарів, що виплачуються позаштатному складу, за дебетом – їх виплата, утримання з них, перерахування за призначенням утриманих із заробітної плати сум» [55], а також суми, що не були отримані в строк і які віднесено на субрахунки 6412 «Розрахунки з депонентами».

Кореспонденція рахунків при обліку нарахування заробітної плати, утримань з неї та виплати така:

- ❖ Нараховано заробітну плату – Дебет 8011 «Витрати на оплату праці» - Кредит 6511 «Розрахунки із заробітної плати»
- ❖ Утримано податок на доходів фізичних осіб (18%) – Дебет 6511 «Розрахунки із заробітної плати» - Кредит 6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами» / ПДФО
- ❖ Утримано військовий збір (1,5%) – Дебет 6511 «Розрахунки із заробітної плати» - Кредит 6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами» / Військовий збір
- ❖ Утримано членські профспілкові внески – Дебет 6511 «Розрахунки із заробітної плати» - Кредит 6516 «Розрахунки з членами профспілки за безготівковими перерахуваннями сум членських профспілкових внесків» [58]
- ❖ Утримано за виконавчими листами – Дебет 6511 «Розрахунки із заробітної плати» - Кредит 6518 «Розрахунки за виконавчими документами та інші утримання»
- ❖ Виплачено заробітну плату на картку – Дебет 6511 «Розрахунки із

заробітної плати» - Кредит 6514 «Розрахунки з працівниками за безготівковими перерахуваннями на рахунки з вкладів у банках»

- ❖ Виплачено заробітну плату з каси – Дебет 6511 «Розрахунки із заробітної плати» - Кредит 2211 «Готівка у національній валюті»
- ❖ Віднесено не отриману у строк заробітну плату на рахунок депонентів – Дебет 6511 «Розрахунки із заробітної плати» - Кредит 6412 «Розрахунки з депонентами»
- ❖ Виплачено депоненту належну йому заробітну плату з каси – Дебет 6412 «Розрахунки з депонентами» - Кредит 2211 «Готівка у національній валюті»
- ❖ Нараховано єдиний соціальний внесок (22% - базова ставка; 8,41% - для осіб з інвалідністю) – 8012 «Відрахування на соціальні заходи» - Кредит 6313 «Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування».

«Бухгалтерські записи на суми нарахованої заробітної плати й утримань з неї відображають на підставі розрахунково-платіжних відомостей у Зведенні розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендій – типова форма № 405 (бюджет), яке є одночасно й меморіальним ордером № 5. Записи у формі систематизують за кодами функціональної класифікації установами, які обслуговує централізована бухгалтерія, за видами коштів спеціального фонду. У разі автоматизованого обліку розрахунків з оплати праці використовують форму № 405-авт. (бюджет)» [94]. Усі суми виданої заробітної плати із каси відображаються за кредитом субрахунку 2211 «Готівка у національній валюті» у меморіальному ордері № 1, а перераховані відрахування із заробітної плати за призначенням – за кредитом субрахунку 231 «Грошові кошти на рахунках розпорядників бюджетних коштів» у меморіальному ордері № 2 та кредитом субрахунків 2311 «Поточні рахунки в банку», 2313 «Реєстраційні рахунки» у меморіальному ордері № 3.

Суми нарахованої заробітної плати включаються до «Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників

податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску» [65] і подають щоквартально протягом 40 к.д. після закінчення звітного кварталу, а також відображають у статистичній звітності:

- ❖ форма № 1-ПВ «Звіт з праці» (щомісячна) – подається не пізніше 7-го числа наступного місяця після звітного періоду;
- ❖ форма № 1-ПВ «Звіт з праці» (щоквартальна) – подається не пізніше 7-го числа наступного місяця після звітного періоду;
- ❖ форма № 3-борг «Звіт про заборгованість з оплати праці» (щомісячна) – подається не пізніше 7-го числа кожного місяця.

У примітках до фінансової звітності, згідно НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам», у частині розрахунків за заробітною платою необхідно розкривати інформацію про:

- ❖ суми заборгованості за заробітною платою;
- ❖ інформацію щодо сум виплат при звільненні – у випадку звільнення працівників відповідно вимог законодавства.

«Дані аналітичного обліку відіграють важливу роль у ході проведення контролю оплати праці. Вони надають інформацію про розміщення та склад персоналу за місцями його використання, відпрацьований і невідпрацьований час, обсяг продукції, виконання норм, фонд заробітної плати і його структуру, динаміку заробітної плати за категоріями персоналу, місцями виникнення витрат. Аналітичний облік незамінний при визначенні розміру оплати праці та відрахувань з неї за кожною особою окремо та при віднесенні витрат на рахунки, субрахунки» [97, с. 320].

«Контроль нарахування заробітної плати є одним зі складних і трудомістких ділянок перевірки. Це обумовлено тим, що в сучасних умовах виникає необхідна потреба в проведенні контролю, спрямованого на оцінку

ефективності використання трудових ресурсів, стану бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю операцій, пов'язаних з нарахуванням заробітної плати» [13].

«Потреба і значення контролю виплат працівникам зумовлюється його позиціонуванням у системі менеджменту підприємства. На етапі визначення цілей відбувається оцінювання відповідності діючої системи оплати праці чинному законодавству та оперативним, поточним і стратегічним цілям підприємства. На етапі аналізу проблем шляхом здійснення контролю розрахунків з оплати праці виявляються можливі порушення та причини їх виникнення. На етапі прийняття рішень контроль дає змогу досліджувати можливі альтернативи в оплаті праці з метою пошуку найкращих варіантів дій та удосконалення методики й організації обліку розрахунків із персоналом. Реалізація прийнятих рішень вимагає контролю їх виконання та оцінки відхилень від запланованих дій для забезпечення зворотного зв'язку і внесення можливих коректив» [11, с. 699].

Метою контролю розрахунків із оплати праці є перевірка відповідності реального стану вимогам діючого законодавства про працю, правомірності і правильності нарахування заробітної плати, належності здійснення утримань з неї і наявності підстав для цього, правильності документального відображення і ведення бухгалтерського обліку розрахунків за окремими фізичними особами, так і за всіма працівниками, а також правильності здійснення нарахувань на фонд оплати праці і виплат заробітної плати.

М. Лучко, Н. Зорій та Н. Хорунжак вважають, що «Мета контролю розрахунків з оплати праці полягає у встановленні достовірності первинних даних щодо зобов'язань, законності і доцільності проведених розрахунків, повноти і своєчасності відображення даних у первинних документах та облікових регістрах, обґрунтованості і ефективності витрачання коштів на оплату праці та наявного персоналу установи, достовірності відображення стану зобов'язань у звітності» [29, с. 137].

Р. Воронко, Я. Хрищук та Ю. Гатиляк завданнями внутрішнього

контролю розрахунків із оплати праці встановлюють перевірку «законності та економічної доцільності витрат на оплату праці; дотримання правил трудових відносин на підприємстві; документування та відображення цих операцій в обліку і звітності; правильності нарахування заробітної плати, премій, надбавок, доплат; правильності нарахувань, утримань та сплати податків і платежів, які пов'язані із заробітною платою» [11, с. 699].

О. Гамова, І. Козачок та А. Нікітюк основними завданнями контролю розрахунків із заробітною платою визначають «контроль за якістю та кількістю затраченої праці, за виконанням завдань щодо зростання продуктивності праці, за використанням фонду заробітної плати та іншими грошовими коштами, які виділяються для оплати праці працівників бюджетної організації; контроль за своєчасним і правильним віднесенням сум нарахованої заробітної плати і відрахувань органам соціального страхування на собівартість виконаних робіт, послуг, а також на інші витрати; контроль здійснення у встановлені строки всіх розрахунків з персоналом по заробітній платі та інших виплатах; збір інформації та групування показників з оплати праці, необхідних для поточного і наступного планування, контролю, аналізу та оперативного управління установою, для складання фінансової і статистичної звітності» [13].

І. Чижевська до завдань контролю розрахунків з оплати праці відносить: «підтвердження достовірності проведених нарахувань і виплат працівникам і відображення їх у обліку; встановлення законності і повноти утримань з заробітної плати і інших виплат співробітникам на користь підприємства, бюджету, Пенсійного фонду, інших юридичних і фізичних осіб; перевірка організації аналітичного обліку розрахунків з персоналом і взаємозв'язку аналітичного і синтетичного обліку» [97, с. 321].

Джерелами інформації для перевірки обліку праці і її оплати є документи із зарахування, переведення і звільнення працівників; реєстри первинного, аналітичного і синтетичного обліку; податкова, фінансова і статистична звітність; внутрішні документи; нормативно-довідкова

інформація, що стосується праці і заробітної плати тощо.

«До об'єктів контролю розрахунків із працівниками з оплати праці належать: законодавчо-нормативне забезпечення та внутрішнє регулювання трудових відносин з оплати праці, облікова політика підприємства з цих питань; трудові ресурси, їх планування і використання; стан трудової дисципліни і дотримання законодавства, яке регулює трудові відносини; системи оплати праці і преміювання та доцільність їх застосування на підприємстві; первинна документація з обліку витрат робочого часу та заробітної плати; система розрахунків з оплати праці; формування і витрачання коштів, спрямованих на соціальне страхування; синтетичний і аналітичний облік праці, її оплати та розрахунків за соціальним страхуванням; показники звітності, які стосуються розрахунків з оплати праці; втрати від правопорушень в оплаті праці, їхня обґрунтованість та відповідальні особи» [11, с. 699-670].

Основними етапами контролю розрахунків із оплаті праці є:

- ❖ перевірка наявності договорів, положень і колективних угод, що регламентують порядок оплати праці та дотримання їх умов;
- ❖ «перевірка відповідності бази нарахування оплати праці обсягам виконаних робіт при відрядній формі оплати праці та фактично відпрацьованим годинам при погодинній формі оплати праці» [48];
- ❖ перевірка наявності підстав для отримання соціальних гарантій працівниками та порядку їх облікового відображення;
- ❖ перевірка правильності документального оформлення усіх видів нарахувань працівникам;
- ❖ перевірка правильності обчислення окремих сум нарахування (відпускні, компенсації за невикористану відпустку, допомога з тимчасової непрацездатності тощо)
- ❖ перевірка правильності утримань із зарплати податків і зборів та інших сум, у т.ч. і за виконавчими листами;
- ❖ перевірка порядку здійснення нарахувань на фонд оплати праці;

- ❖ перевірка правильності та своєчасності виплати заробітної плати працівникам «на руки»;
- ❖ перевірка правильності та законності облікового відображення праці та її оплати працівникам;
- ❖ перевірка даних реєстрів аналітичного і синтетичного обліку операцій із виплат працівникам на їх співставність і відповідність;
- ❖ встановлення правильності заповнення і подання бухгалтерської, податкової і статистичної звітності з оплати праці тощо.

Для проведення якісного контролю у частині нарахування і виплати заробітної плати необхідно використовувати організаційно-технологічну структуру, що наведена в таблиці 1.14.

Таблиця 1.14

**Організаційно-технологічна будова контрольного процесу
нарахування і виплати заробітної плати**

Етап	Дії
Підготовчий етап контролю правильності нарахування заробітної плати	Вибір об'єкта та визначення мети перевірки
	Вибір інформації та її систематизація
	Складання плану перевірки нарахування заробітної плати
	Перевірка вихідних даних і показників із оплати праці
	Обробка інформації об'єкта перевірки, підготовка даних до перевірки нарахування заробітної плати та утримань з неї
Контрольна обробка даних у частині нарахування заробітної плати	Вибір методичних і технічних прийомів перевірки, а також узгодження показників із нарахування заробітної плати
	Побудова контрольних і розрахункових таблиць стосовно контролю нарахування заробітної плати
	Виконання методичних і технічних прийомів контролю у частині нарахування заробітної плати
	Систематизація результатів обробки отриманої інформації та визначення причин помилок виявлених при контролі нарахування заробітної плати
	Визначення ступеня вини конкретних винуватців
Узагальнення результатів контролю нарахування заробітної плати	Загальна оцінка результатів перевірки стосовно нарахування заробітної плати
	Формулювання висновків і розробка пропозицій з усунення виявлених недоліків
	Розробка конкретних заходів для усунення порушень і недоліків у порядку нарахування заробітної плати
	Обговорення, оформлення та реалізація отриманих результатів і сформульованих пропозицій
	Впровадження пропозицій і рекомендацій у практичну діяльність при нарахуванні заробітної плати

«Контрольні дії, які здійснюються суб'єктами контролю відносно підконтрольних об'єктів щодо розрахунків з оплати праці, дають змогу забезпечити відповідність фактичного їхнього стану визначеним параметрам, нормам та правилам. Відбувається це шляхом спостереження і перевірки розрахунків з оплати праці з метою встановлення їх відповідності задекларованим управлінським рішенням, виявлення відхилень та результатів управлінського впливу на стан цих розрахунків, ліквідації недоліків, пов'язаних із виплатами працівникам, і запобігання прийняттю економічно необґрунтованих та протиправних рішень» [11, с. 670].

«Основними критеріями оцінювання роботи служби внутрішнього контролю з перевірки витрат на оплату праці та розрахунків із персоналом є: оперативність – здатність швидко реагувати на можливі ризики, зміни законодавства з питань оплати праці, своєчасність забезпечення керівництва потрібною інформацією для прийняття якісних управлінських рішень; безперервність – постійний контроль усієї інформації, яка стосується виплат працівникам, з метою уникнення порушень нормативних актів та недостовірного розкриття даних в обліку і звітності підприємства; комплексність – охоплення усіх елементів та показників, які стосуються розрахунків з оплати праці, та системний підхід до їх перевірки; об'єктивність – полягає у незалежному судженні працівників служби внутрішнього контролю та обґрунтованості висновків і пропозицій щодо стану і покращення розрахунків з оплати праці» [11, с. 700-701].

«Методика контролю витрат на оплату праці та розрахунків із персоналом передбачає використання відповідних документальних та фактичних методів і прийомів з метою перевірки усіх складників, що з ними пов'язані. Такими прийомами можуть бути використані: опитування (для встановлення відповідності фактичної наявності працівників їх списковому складу), огляд (візуальна перевірка первинних документів на їх наявність), зіставлення (порівняння даних реєстрів бухгалтерського обліку з первинними документами), арифметична перевірка (контрольний підрахунок сум за

розрахунково-платіжними відомостями, перевірка сум, утриманих із заробітної плати та їх відповідність положенням чинних нормативно-правових актів), інвентаризація кредиторської заборгованості щодо розрахунків з оплати праці тощо» [11, с. 700-701].

Власні (специфічні) методичні прийоми контролю розрахунків із оплати праці включають методичні прийоми документального контролю, фактичного контролю, розрахунково-аналітичні, а також узагальнення і реалізацію результатів контролю (таблиця 1.15).

Таблиця 1.15

**Власні (специфічні) методичні прийоми контролю
розрахунків із оплати праці**

Прийоми	Суть
Документальні	Вони «формують основну доказову базу контролю витрат на оплату праці та розрахунків із персоналом, оскільки передбачають перевірку документів (формальну, нормативно-правову, арифметичну) і господарських операцій (зустрічна звірка, контрольні порівняння окремих показників, техніко-економічні розрахунки), камеральну перевірку показників звітності» [11, с. 701]
Фактичного контролю	До них належать інвентаризація, анкетування, спостереження, службове розслідування тощо. Вони «дають можливість перевірити фактичний склад штатних працівників і тих, що виконують роботи за договорами цивільно-правового характеру, встановити факти фіктивного працевлаштування, підтвердити стан розрахунків і заборгованості персоналу підприємства» [11, с. 701]
Розрахунково-аналітичні	Включають економічний аналіз, економіко-математичні методи, статистичні розрахунки тощо. Вони дають змогу «оцінити загальний стан забезпечення трудовими ресурсами, динаміку виплат персоналу, проаналізувати вплив факторів на величину витрат на оплату праці, а також запропонувати шляхи удосконалення внутрішнього контролю з метою своєчасного встановлення негативних явищ та їх винуватців» [11, с. 701]
Узагальнення та реалізації результатів контролю	Вони «призначені для встановлення підсумків здійсненого контролю та розроблення пропозицій з усунення виявлених недоліків у розрахунках з оплати праці, попередження їх у майбутньому. З використанням результатів проміжного контролю (відомості інвентаризації виплат працівникам, довідки, розрахунки, акти контролю окремих питань) відбувається групування недоліків та аналітичне узагальнення (складання таблиць, схем, графіків, відомостей), нормативно-правове обґрунтування (розгляд пояснень працівників із питань правопорушень з оплати праці), викладення результатів перевірки у підсумковому документі (акті, довідці), прийняття рішень (видання наказів, розпоряджень) за результатами контролю та моніторинг їх виконання» [11, с. 701]

При здійсненні контрольних заходів із перевірки правильності формування витрат на оплату праці необхідно враховувати його соціальну спрямованість, оскільки економія витрат на оплату праці не завжди є виправданою у досягненні стратегічних цілей. Посилення ролі контролю як соціальної категорії і функції управління обґрунтовується зростанням його значення у розвитку як суспільства загалом, так і конкретних його галузей.

Висновки до розділу 1

Заробітна плата – це винагорода, обчислена у грошовому виразі, котру роботодавець виплачує за виконану роботу працівникові. Поняття «праця» і «заробітна плата» є невід’ємними та прямо пов’язані між собою.

Заробітна плата працівника, що обчислюється виходячи з відпрацьованого робочого часу згідно табелю за формою № П-5 та тарифних ставок (посадових окладів) відповідно до штатного розпису, передусім складає фонд основної зарплати. Крім того, передбачається можливість отримання працівниками й інших компонентів заробітної плати, що належать до фонду додаткової зарплати (доплати, надбавки) або інших заохочувальних (премії) та компенсаційних виплат відповідно до Положення про оплату праці, укладених на підприємстві угод та інших внутрішніх документів з оплати праці та вимог законодавства про працю.

Інформація про середню заробітну плату працівників комунальних закладів дошкільної освіти (завідувач, молодий вихователь (вихователь без категорії), вихователь I категорії, вихователь вищої категорії, музичний керівник свідчить, що її розмір вдвічі менший за середню зарплату в Україні.

Облік і контроль праці та її оплати покликані забезпечувати виконання важливої соціально-економічної функції у процесах регулювання між працедавцем і найманим працівником соціально-трудова відносин. Потреба ефективної організації і методики обліку й контролю розрахунків із оплати праці актуалізується через негативну динаміку зростання кількості правопорушень у сфері трудових відносин.

РОЗДІЛ 2
ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ
У КОМПАНІЇВСЬКОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ №1
«ПРОЛІСОК» КОМПАНІЇВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика досліджуваного закладу

Комунальний заклад «Компаніївський заклад дошкільної освіти №1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради Кіровоградської області» (далі – ДНЗ «Пролісок») зареєстрований 29.03.2004р. за реєстраційним номером 14301200000000177. Код ЄДРПОУ 26505177. Юридична адреса розташування: 28400, Кіровоградська область, селище міського типу Компаніївка, вул. Тополина, будинок 3. Засновником ДНЗ «Пролісок» є Компаніївська селищна рада. На дату проведення дослідження керівником ДНЗ «Пролісок» є Сивирин Світлана Василівна. Органами управління є Загальні збори. Основним і єдиним видом діяльності ДНЗ «Пролісок» згідно із КВЕД є 85.10 «Дошкільна освіта». Форма власності – комунальна. Площа закладу – власна. Тип закладу дошкільної освіти – дитячий садок. Вид закладу дошкільної освіти – загального розвитку. Код КОАТУУ – 3522855100. Груп цілодобового перебування немає. Пректна кількість місць (потужність) – 113 дітей.

Досліджуваний заклад зареєстрований у Державній службі статистики України 09 квітня 2004 року за реєстраційним номером 37507880. Як платник податків зареєстрований у Компаніївській ДПІ Головного управління ДПС у кіровоградській області 03 березня 2008 року за реєстраційним номером 43995486. ДНЗ «Пролісок» внесений до Реєстру платників єдиного внеску у Компаніївській ДПІ Головного управління ДПС у Кіровоградській області за реєстраційним номером 43995486.

Всі зазначені вище дані відображено у Витязі з Єдиного державного

реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 02 січня 2024 року (додаток А).

На даний час в ДНЗ «Пролісок» функціонує п'ять вікових груп, зараховано 100-120 дітей від 3 до 6 років.

Для підтвердження статусу ДНЗ «Пролісок» скористаємось сервісом YouControl, а скрин зобразимо на рис. 2.1.

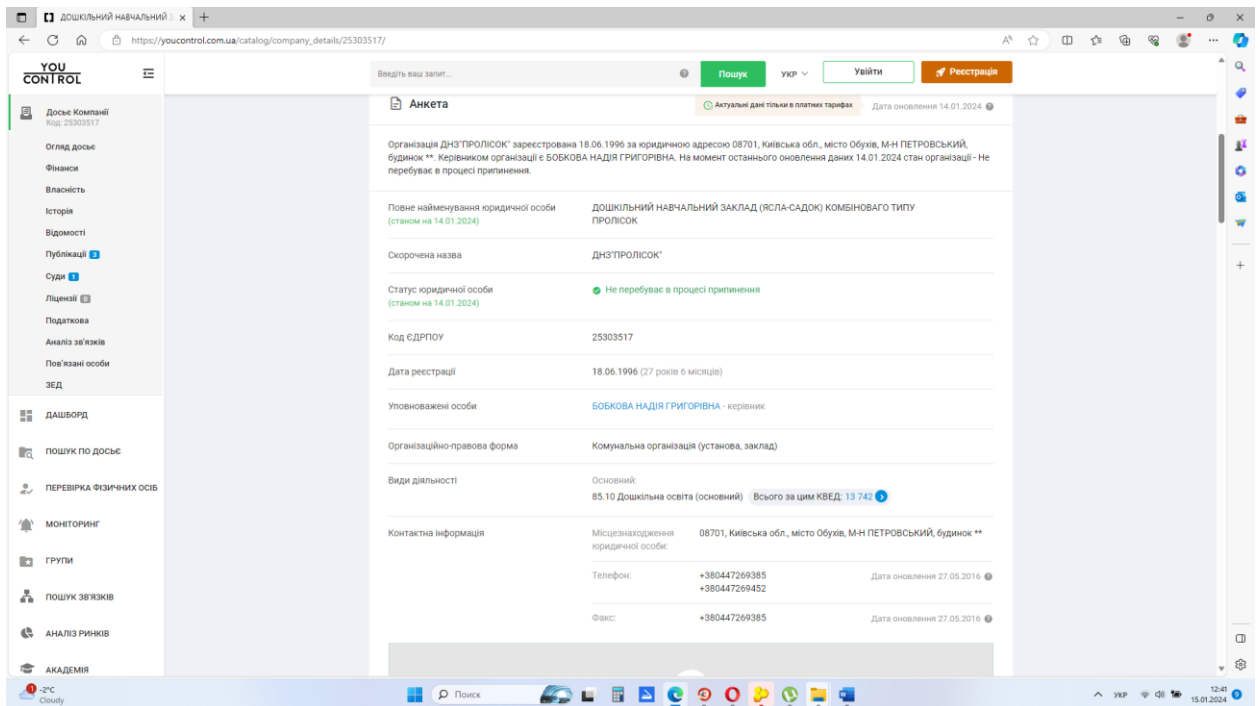

Рис. 2.1. Підтвердження статусу ДНЗ «Пролісок» за допомогою інтернет-сервіс YouControl

У Компаніївській селищній раді затверджується Паспорт бюджетної програми на кожний рік. Так, видатки, які фінансуються за рахунок місцевого бюджету та прямо чи опосередковано стосуються досліджуваного нами закладу представлені у Звітах про виконання бюджетної програми місцевого бюджету на 2022 рік відповідно до мети бюджетної програми (додаток Б, Б1).

Так, у Звіті про виконання паспорта бюджетної програми місцевого бюджету відповідно до завдання – забезпечення створення належних умов для надання на належному рівні дошкільної освіти та виховання дівчатко та хлопчиків (додаток Б) зазначені відхилення паспортних та касових видатків,

інформація про що згрупована нами у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз видатків на забезпечення створення належних умов для надання дошкільної освіти Компаніївської селищної ради у 2022 році

Напрямок використання	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Усього
Затверджено у паспорті бюджетної програми	10937880,00	103835,00	11041715,00
Касові видатки (надані кредити з бюджету)	9803672,00	54389,00	9858061,00
Відхилення	-1134208,00	-49446,00	-1183654,00

Отже, на забезпечення створення належних умов для надання на належному рівні дошкільної освіти та виховання дівчаток та хлопчиків згідно паспорта загальним фондом було передбачено 10 937 880,0 грн., а фактично надійшло 9 803 672,0 грн., що на 1 134 208,0 грн. менше. Те ж саме стосується і стосується коштів спеціального фонду, коли передбачено паспортом було 103 835,0 грн., а фактичні видатки склали 54 389,0 грн., що на 49 446,0 грн. Отже, загальна величина недоотриманих коштів закладами дошкільної освіти Компаніївської територіальної громади склала 1 183 654,0 грн., з яких із загального фонду – 1 134 208,0 грн., а зі спеціального – 49 446,0 грн.

Згідно Звіту про виконання паспорта бюджетної програми місцевого бюджету за метою бюджетною програми «Забезпечення надання якісних послуг іншими закладами освіти; забезпечення ведення централізованого господарського обслуговування, забезпечення фінансування закладів освіти, контроль за веденням бухгалтерського обліку та звітності» (додаток Б1) також спостерігається невиконання планових видатків, інформація про що згрупована у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз видатків на забезпечення ведення централізованого господарського обслуговування Компаніївської селищної ради у 2022 році

Напрямок використання	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Усього
Затверджено у паспорті бюджетної програми	5024430,00	479450,00	5503880,00
Касові видатки (надані кредити з бюджету)	4595899,00	156777,00	4752676,00
Відхилення	-428531,00	-322673,00	-751204,00

Отже, згідно даних, представлених у таблиці 2.2 видно, що за даною метою бюджетної програми надходження загального фонду мало б становити 5 024 430,0 грн., а фактичні касові видатки склали – 4 595 899,0 грн., що на 428 531,0 грн. менше. За спеціальним фондом планувалось 479 450,0 грн., а надійшло за 2022 рік 156 777,0 грн., що на 322 673,0 грн. менше. Отже, загальна сума недоотриманого фінансування склала 751 204,0 грн., коли заплановано бюджетним паспортом було 5 503 880,0 грн., а фактичні видатки склали – 4 752 676,0 грн.

Невиконання запланованих видатків пояснюється введенням в Україні воєнного стану через повномасштабне вторгнення російської федерації. На дату підготовки кваліфікаційної роботи даних про виконання паспорта бюджетних програм за 2023 рік не було у наявності.

У штаті ДНЗ «Пролісок» не виділена штатна одиниця бухгалтера. Ведення бухгалтерського обліку здійснюється централізованою бухгалтерією Компаніївської селищної ради. Первинна документація групується та передається керівником ДНЗ «Пролісок».

На 2022 рік для ДНЗ «Пролісок» було затверджено кошторис, статті якого у розрізі доходів і витрат наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Кошторис ДНЗ «Пролісок» на 2022 рік

Найменування	Код	Усього на рік		Разом
		Загальний фонд	Спеціальний фонд	
Надходження – усього	x	4526000,00	382600,00	4908600,00
Надходження із загального фонду бюджету	x	4526000,00	x	4526000,00
Надходження коштів із спеціального фонду бюджету, у т.ч.:	x			
<i>Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством</i>	25010000	x	382600,00	382600,00
<i>Плата за послуги, що надаються бюджетними установами</i>	25010100	x	381600,00	381600,00
<i>Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»</i>	25010300	x	800,00	800,00
<i>Надходження бюджетних коштів бюджетних установ від реалізації майна в установленому порядку (крім нерухомого майна)</i>	25010400	x	200,00	200,00
Видатки та надання кредитів-усього	x	4526000,00	382600,00	4908600,00
Поточні видатки	2000	4526000,00	382600,00	4908600,00
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	2100	3445000,00	-	3445000,00
Оплата праці	2110	2823800,00	-	2823800,00
<i>Заробітна плата</i>	2111	2823800,00	-	2823800,00
Нарахування на оплату праці	2120	621200,00	-	621200,00
Використання товарів і послуг	2200	1081000,00	382400,00	1463400,00
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	81000,00	800,00	81800,00
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2220	2800,00	-	2800,00
Продукти харчування	2230	603000,00	381600,00	984600,00
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	36000,00	-	36000,00
Видатки на відрядження	2250	8000,00	-	8000,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	348000,00	-	348000,00
Оплата теплопостачання	2271	208000,00	-	208000,00
<i>Оплата водопостачання та водовідведення</i>	2272	26100,00	-	26100,00
<i>Оплата електроенергії</i>	2273	111500,00	-	111500,00
<i>Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг</i>	2275	2400,00	-	2400,00
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	2280	2200,00	-	2200,00
<i>Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку</i>	2282	2200,00	-	2200,00
Інші поточні видатки	2800	-	200,00	200,00

Отже, загальна сума надходжень згідно кошторису ДНЗ «Пролісок» складає 4 908 600,0 грн., з яких: загального фонду 4 526 000,0 грн., спеціального фонду – 382 600,0 грн. Фінансування ДНЗ «Пролісок» заплановано у розмірі 92% - за рахунок асигнувань державного бюджету, а 8% - за рахунок коштів спеціального фонду. Найбільшу питому вагу у видатках досліджуваного закладу становлять видатки на заробітну плату та нарахувань на неї – 3 445 000,0 грн. (76%). Як видно з даних кошторису, представленого у таблиці 2.3 оплата праці працівників ДНЗ «Пролісок» фінансується за рахунок загального фонду.

У таблиці 2.4 представлено аналіз виконання кошторису ДНЗ «Пролісок» за 2022 рік.

Таблиця 2.4

Аналіз виконання кошторису ДНЗ «Пролісок» за 2022 рік

Найменування	Згідно кошторису, грн.	Фактично, грн.	Відхилення, грн.	% виконання плану
Надходження – усього	4908600,00	4872790,0	-35810,00	99,27
Надходження із загального фонду бюджету	4526000,00	4497900,00	-28100,00	99,38
Надходження коштів із спеціального фонду бюджету, у т.ч.:	382600,00	374890,00	-7710,00	97,98
<i>Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством</i>	<i>382600,00</i>	<i>374890,00</i>	<i>-7710,00</i>	<i>97,98</i>
<i>Плата за послуги, що надаються бюджетними установами</i>	<i>381600,00</i>	<i>374890,00</i>	<i>-6710,00</i>	<i>98,24</i>
<i>Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»</i>	<i>800,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-800,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Надходження бюджетних коштів бюджетних установ від реалізації майна в установленому порядку (крім нерухомого майна)</i>	<i>200,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-200,00</i>	<i>0,00</i>
Видатки та надання кредитів-усього	4908600,00	4634060,00	-274540,00	94,41
Поточні видатки	4908600,00	4634060,00	-274540,00	94,41
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	3445000,00	3343430,00	-101570,00	97,05
Оплата праці	2823800,00	2740530,00	-83270,00	97,05
<i>Заробітна плата</i>	<i>2823800,00</i>	<i>2740530,00</i>	<i>-83270,00</i>	<i>97,05</i>

Найменування	Згідно кошторису, грн.	Фактично, грн.	Відхилення, грн.	% виконання плану
Нарахування на оплату праці	621200,00	602900,00	-18300,00	97,05
Використання товарів і послуг	1463400,00	1290630,00	-172770,00	88,19
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	81800,00	80000,00	-1800,00	97,80
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2800,00	1540,00	-1260,00	55,00
Продукти харчування	984600,00	905470,00	-79130,00	91,96
Оплата послуг (крім комунальних)	36000,00	36000,00	0,00	100,00
Видатки на відрядження	8000,00	0,00	-8000,00	0,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	348000,00	348000,00	0,00	100,00
Оплата теплопостачання	208000,00	208000,00	0,00	100,00
<i>Оплата водопостачання та водовідведення</i>	<i>26100,00</i>	<i>26100,0</i>	0,00	100,00
<i>Оплата електроенергії</i>	<i>111500,00</i>	<i>111500,00</i>	0,00	100,00
<i>Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг</i>	<i>2400,00</i>	<i>1400,00</i>	-1000,00	58,33
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	2200,00	0,00	-2200,00	0,00
<i>Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку</i>	<i>2200,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-2200,00</i>	<i>0,00</i>
Інші поточні видатки	200,00	0,0	-200,00	0,00

Отже, як видно з даних таблиці 2.4 невиконання кошторисних показників спостерігається за надходженням. Кошторисом було передбачено надходження від загального та спеціального фондів 4 908 600,0 грн., а фактичні доходи склали 4 872 790,0 грн., що на 35 810,0 грн. менше. План за надходженнями виконано на 99,27%. Таке зменшення відбулось за рахунок зменшення надходжень загального фонду на 28 100,0 грн. (виконання плану склало 99,38%) та зменшення надходжень спеціального фонду на 7 710,0 грн. (виконання плану склало 97,98%). У розрізі різних видів доходів видно таке зменшення за кожною статтею доходів. За двома статтями – плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна» та надходження бюджетних коштів бюджетних установ від реалізації майна в установленому порядку (крім нерухомого майна) взагалі не відбулось надходжень за 2022 рік.

Невиконання плану за надходженнями звісно потягло за собою і невиконання кошторисних показників за видатками. Так, загальна величина видатків як загального, так і спеціального фонду за кошторисним розрахунком становила 4 908 600,0 грн., а фактичні видатки становили 4 634 060,0 грн., тобто на 274 540,0 грн. менше, а план виконано на 94,41%. Це зменшення відбулось за рахунок поточних видатків, які включали в себе зменшення асигнованих коштів на оплату праці та нарахування на неї. Так, за цією статтею витрат кошторисом було передбачено 3 445 000,0 грн., а фактично видатки становили 3 343 430,0 грн., тобто на 101 570,0 грн. менше (план недовиконано на 2,95%). Це потягло за собою і зменшення видатків на сплату єдиного соціального внеску від заробітної плати.

Також суттєво не виконано кошторисні видатки за такою статтею як використання товарів і послуг – заплановано кошторисом було 1 463 400,0 грн., а фактично здійснено видатків на суму 1 290 630,0 грн., що на 172 770,0 грн. менше (план виконано на 88,19%). Видатки на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю передбачені кошторисом у сумі 81 800,0 грн., а фактично – 80 000,0 грн., що 1 800,0 грн. менше (план виконано на 97,8%).

За статтею видатків «Медикаменти та перев'язувальні матеріали» виконання плану відбулось лише на 55%, коли кошторисом передбачалось закупівля даних позицій на суму 2 800,0 грн., а фактично витрачено 1 540,0 грн. Також відбулась економія щодо закупівлі продуктів харчування, коли планова сума складала 984 600,0 грн., а фактично було закуплено на суму 905 470,0 грн., тобто на 79 130,0 грн. менше, або на 8,04%.

Видатки на відрядження були заплановані у сумі 8 000,0 грн., а фактично дана стаття видатків у 2022 році в ДНЗ «Пролісок» відсутня. Така ж ситуація спостерігається за такою статтею витрат як дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, коли кошторисом передбачалось 2 200,0 грн., а фактично видатків не було здійснено.

За статтею, що передбачала оплату інших енергоносії та інших комунальних послуг кошторисом передбачалась сума 2 400,0 грн., а фактично видатків здійснено на 1 400,0 грн., тобто на 1 000,0 грн менше (план виконано на 58,33%).

За всім іншими статтями кошторисні і планові показники співпадають, план виконано на 100% - в основному це статті, пов'язані зі сплатою комунальних послуг.

У таблиці 2.5 наведемо дані, що відображають асигнування з державного бюджету протягом 2022 року в ДНЗ «Пролісок».

Таблиця 2.5

Асигнування (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету ДНЗ «Пролісок» за 2022 рік

Місяць/Найменування	Оплата праці	Нарахування на оплату праці	Медикаменти та перев'язувальні матеріали	Продукти харчування матеріали	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	Окремі заходи по реалізації регіональних програм	Інші видатки	УСЬОГО
Січень	217400	47800		30000	44200		4500	343900
Лютий	217400	47800		40000	49800	1200	6300	362500
Березень	217400	47800	1400	45000	42800	1000	11000	366400
Квітень	217400	47800		40000	26300		31500	363000
Травень	217400	47800		60000	12200		15000	352400
Червень	217400	47800		37000	7200		9000	480800
Липень	217400	47800		22000	7000		16200	310400
Серпень	217400	47800	1400	37000	10200		6000	319800
Вересень	217400	47800		58000	12200		9000	344400
Жовтень	217400	47800		60000	26200		6000	357400
Листопад	217400	47800		70000	48200		5500	388900
Грудень	299400	66000		104000	61700		5000	536100
Усього	2823800	621200	2800	603000	348000		125000	4526000

Отже, як вказують дані таблиці 2.5 статтями видатків, що фінансуються із загального фонду місцевого бюджету є:

- ❖ витрати на оплату праці – 2 823 800,0 грн.;
- ❖ нарахування на оплату праці – 621 200,0 грн.;

- ❖ медикаменти та перев'язувальні матеріали – 2 800,0 грн.;
- ❖ продукти харчування – 603 000,0 грн.;
- ❖ оплата комунальних послуг та інших енергоносіїв – 348 000,0 грн.;
- ❖ окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм розвитку – 2 200,0 грн.;
- ❖ інші видатки – 125 000,0 грн.

Крім загального фонду видатки досліджуваного закладу фінансуються і за рахунок спеціального фонду. Так, користуючись Зведенням показників спеціального фонду кошторису ДНЗ «Пролісок» за 2022 рік, з'ясовано, що кошти спеціального фонду було направлено на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю на суму 800,0 грн.; на оплату продуктів харчування – 382 400,0 грн.

Слід додати, що в ДНЗ «Пролісок» на постійній основі проводяться заходи щодо зміцнення та модернізації матеріально-технічної бази. Так, у 2021-2022 роках методичний кабінет поповнився різноманітною наочно-дидактичним матеріалом і науковою та навчально-методичною літературою. Було придбано 7 методичних посібників. Здійснено інтернет-підписку на фахові періодичні видання. Ігрові приміщення ДНЗ «Пролісок» забезпечені дитячими меблями, що легко та зручно змінюють свою висоту, відповідно до індивідуальних особливостей дітей, ігровими модулями та всім необхідним обладнанням. Зважаючи на відсутність приміщень музичної та спортивної зали, в ДНЗ «Пролісок» створені відповідні умови для організації даних видів діяльності, а саме: обладнані спортивні куточки у кожному ігровому приміщенні, що вміщують в себе повний комплект необхідного та додаткового обладнання.

Як додаткові джерела фінансування в ДНЗ «Пролісок» організована співпраця з батьками та місцевими депутатами. Завдяки діяльності батьківського комітету під час підготовки до нового 2022-2023 навчального року, за кошти благодійних внесків батьків було використано 9 200,0 грн., а саме: придбано дитячі лопатки, бензин, крани, фільтри, дитячий посуд, тени

до бойлерів, прикраси до свята Нового Року, здійснено ремонт лічильника. Також адміністрація закладу налагоджує співпрацю із фермерськими господарствами Компаніївської територіальної громади.

Крім того, у Програмі соціально-економічного розвитку селища Компаніївка на 2022 рік було заплановано реконструювати огорожу та пішохідну зону біля ДНЗ «Пролісок». Також, у зв'язку з неодноразовим зверненням батьків дітей, які відвідують ДНЗ «Пролісок» та жителів вулиці Тополина, за ініціативи селищного голови О. Масюкова, у 2023 році було замінено огорожу біля дитячого садочка, влаштовано тротуар із фігурних елементів мощення.

На звернення завідувачки ДНЗ «Пролісок» Сивирин С.В. з проханням забезпечити молодшу групу меблями (останні 20 років вони не оновлювались), було закуплено нові меблі, а саме: придбано 5 багатофункціональних столів та 20 дитячих стільців для молодшої групи. Також протягом 2021-2022 років у ДНЗ «Пролісок» було замінено двері, замінено скляні блоки на енергозберігаючі, замінено лампи розжарювання на енергозберігаючі. Також, у 2021 році для ДНЗ «Пролісок» було придбано холодильник вартістю 10 000,0 грн., термометри на суму 4 800,0 грн. та витяжку на кухню вартістю 5 200,0 грн.

2.2. Облік праці та її оплати в ДНЗ «Пролісок»

Окремого структурного підрозділу – бухгалтерії в ДНЗ «Пролісок» немає. Облік ведеться централізованою бухгалтерії Компаніївської селищної ради. Всі необхідні первинні документи, у тому числі з обліку праці – таблиці обліку робочого часу, заяви тощо ведуться керівником садочку та передаються до централізованої бухгалтерії наприкінці кожного робочого щотижня. На підставі поданих документів бухгалтерія Компаніївської селищної ради здійснює нарахування заробітної плати, утримує усі передбачені законодавством податки і збори, здійснює виплату заробітної плати, формує та подає у якості податкового агента Об'єднану звітність.

Виплата заробітної плати працівникам ДНЗ «Пролісок» проводиться за рахунок коштів місцевого бюджету. Посадові оклади працівників дошкільного закладу становлять основну заробітну плату. Додаткова заробітна плата в досліджуваній установі – варіативна складова, на розмір якої впливає стаж роботи, інтенсивність праці, особливі умови тощо. В ДНЗ «Пролісок» вона складається з доплат, надбавок, премій та має систематичний характер. Також колективним договором в ДНЗ «Пролісок» передбачені компенсаційні та інші заохочувальні виплати, матеріальна допомога на оздоровлення тощо. Такі виплати не є систематичними та виплачуються за результатами річної роботи, у якості спеціальних премій та заохочень, компенсаційні виплати тощо.

Витрати на оплату праці в ДНЗ «Пролісок» включаються до обмінних операцій відповідно до вимог НП(С)БО у державному секторі 135 «Витрати». Такі витрати визначаються як такі, що пов'язані з виконанням повноважень, визначених законодавством. Визнання таких витрат відбувається у тому ж періоді, у якому визнано зобов'язання.

У кошторисі заробітна плата ДНЗ «Пролісок» Компаніївської селищної ради має код КЕКВ 2111 «Заробітна плата».

Приймання на роботу, звільнення з неї, дозвіл на надання відпустки, направлення у відрядження, призначення різних видів доплат здійснюється на підставі Розпорядження голови Компаніївської селищної ради Олександра Маслокова.

Розпорядженням Компаніївського селищного голови від 30 листопада 2021 року №339/-к затверджено Штатний розпис працівників Компаніївського закладу дошкільної освіти №1 «Пролісок» (додаток , який наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Штатний розклад Компаніївського закладу
дошкільної освіти №1 «Пролісок» на 01 грудня 2021 року

№ з/п	Назва посади	Кількість штатних одиниць	Розряд	Місячна ставка, грн.	Фонд з/п за місяць, грн.
1	Директор	1,0	16	8878,00	8878,00
2	Старша медична сестра	1,0	9	5005,00	5005,00
3	Музичний керівник	1,0	11	6269,00	6269,00
4	Вихователь-методист	0,5	11	6269,00	3134,50
5	Керівник гуртка	0,5	13	7224,00	3612,00
6	Інструктор з фізичної культури	0,5	11	6269,00	3134,50
7	Вихователь	6,0	11	6269,00	37614,00
8	Вихователь	1,0	12	6746,00	6746,00
9	Вихователь	2,0	10	5792,00	11574,00
10	Завідувач господарством	1,0	8	4745,00	4745,00
11	Помічник вихователя	5,9	6	4195,00	24750,50
12	Кухар	2,0	3	3414,00	6828,00
13	Підсобний робітник	1,0	1	2893,00	2893,00
14	Костелянка	0,5	2	3153,00	1576,50
15	Машиніст із прання та ремонту спецодягу (білизни)	1,25	2	3153,00	3941,25
16	Сторож	0,5	2	3153,00	1576,50
17	Прибиральник службових приміщень	1,0	2	3153,00	3153,00
18	Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будівель	1,0	4	3674,00	1837,00
19	Двірник	0,5	1	2893,00	1446,50
20	Слюсар-електромонтер	0,5	5	3934,00	1967,00
21	Водій	0,5	2	3153,00	1576,50
22	Робітник по обслуговуванню котельні (постійний)	1,0	5	3934,00	3934,00
23	Робітник по обслуговуванню котельні (сезонний)	1,0	4	3674,00	3674,00
24	Комірник	0,25	2	3153,00	788,25
	Усього	31,4	-	110995,00	1560654,00

Отже, на грудень 2021 та на 2022 рік у штаті ДНЗ «Пролісок» передбачено 31,4 штатних одиниці, а місячний фонд основної заробітної плати становить 156654,0 грн.

Структура та зміст додаткової заробітної плати в ДНЗ «Пролісок» визначається у додатку до штатного розкладу на виконання вимог статті 61 Закону України «Про освіту» та складається з:

- ❖ щомісячної надбавки за вислугу років у розмірі: понад 3 роки – 10%;

понад 10 років – 20%; понад 20 років – 30% посадового окладу;

- ❖ щомісячна надбавка за престижність праці – 20% посадового окладу;
- ❖ щомісячна надбавка за роботу з дезінфікуючими засобами (для медичних сестер) – 10% посадового окладу.

В ДНЗ «Пролісок» діє погодинна оплата праці, розмір якої залежить від 2 показників – годинної тарифної ставки та фактичної кількості відпрацьованих годин. За такої форми оплати праці в ДНЗ «Пролісок» норма тривалості робочого тижня становить 40 годин з 8-годинним робочим днем. Документальне оформлення погодинної оплати праці в досліджуваному закладі передбачає складання та затвердження таких документів:

- ❖ розпорядження голови Компаніївської селищної ради про встановлення погодинної оплати праці;
- ❖ розпорядження голови Компаніївської селищної ради про розмір погодинних тарифних ставок;
- ❖ колективний договір, у якому зазначено структуру основної та додаткової заробітної плати;
- ❖ затверджені головою Компаніївської селищної ради нормовані завдання;
- ❖ затверджена головою Компаніївської селищної ради тарифна сітка.

Сам механізм розрахунку погодинної оплати праці має 2 варіанти – простий і з урахуванням премії.

Простий варіант передбачає обчислення заробітної плати таким чином:
*Заробітна плата = Погодинна тарифна ставка * Кількість відпрацьованих годин за місяць*

Варіант з урахуванням премії передбачає обчислення заробітної плати таким чином:

*Заробітна плата = Погодинна тарифна ставка * Кількість відпрацьованих годин за місяць + Премія*

Облік часу, який відпрацьовано, здійснюється на основі Табеля обліку робочого часу. Саме він слугує підставою для нарахування заробітної плати

працівників за погодинною системою. Крім того, даний реєстр первинного обліку слугує джерелом для складання цілого ряду статистичної звітності.

Так, в ДНЗ «Пролісок» для ведення обліку робочого часу ведеться таблиць обліку робочого часу (додаток Д). Відпрацьовані години позначаються позначкою «Ф», відпустка – «В». Так, у таблиці 2.7 згрупуємо дані Табеля обліку робочого часу за квітень 2022 року.

Таблиця 2.7

Фрагмент Табеля обліку робочого часу в ДНЗ «Пролісок»

ПІБ	Посада	Дані про відпрацьований час		
		Кількість днів	Кількість годин	Кількість днів відпустки
Сивирин С.В.	директор	21	168	0
Мірошніченко Я.С.	вихователь-методист	6	39,6	21
Завтур В.В.	музичний керівник	21	100,8	0
Дяжур Г.В.	керівник гуртка	21	37,8	0
Фесенко К.С.	вихователь	3	18	24
Семидітна Л.В.	вихователь	21	126	0
Степанченко Н.М.	вихователь	21	126	0
Жолобова Л.А.	вихователь	21	126	0
Мироненко А.М.	вихователь	3	18	24
Високолян Ю.В.	вихователь	3	18	24
Кушніренко Т.О.	вихователь	21	126	0
Дмитренко І.М.	вихователь	21	126	0
Попіл В.С.	вихователь	21	126	0
Федоренко О.В.	завідувач господарством	21	168	0
Кушка Ю.С.	помічник вихователя	21	168	0
Сивирин О.В.	помічник вихователя	21	168	0
Попружок А.М.	помічник вихователя	3	24	24
Чаричанська Л.В.	помічник вихователя	21	168	0
Луценко О.С.	помічник вихователя	21	168	0
Високолян О.І.	помічник вихователя	21	84	0
Струк О.В.	кухар	21	168	0
Ловейкіна Г.М.	кухар	21	168	0
Вусата Л.С.	підсобний робітник	21	168	0
Маклакова І.А.	прибиральник службових приміщень	21	168	0
Черкаська Т.І.	костелянка	21	168	0

Отже, загальна кількість відпрацьованих годин за квітень 2022 року у ДНЗ «Пролісок» становила 2944,2 годин.

В досліджуваному закладі затверджено тарифікаційний список (додаток Ж), згідно якого в закладі встановлено п'ятиденний робочий тиждень, кількість дітей становить 100 чоловік, з яких 4 – ясельного віку, 90 – дошкільного. Загальне число тижневих годин по тарифікації вихователів становить: для вихователів - 270 годин; для музичних керівників – 24 години; для медичних сестер – 40 годин.

На підставі даних, згрупованих у відомості про працівників ДНЗ «Пролісок» (додаток К), визначимо стаж, тарифний розряд та освіту працівників, що є підставою для нарахування їм додаткової заробітної плати (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Дані про освіту, стаж та тарифний розряд працівників ДНЗ «Пролісок»

ПІБ	Посада	Освіта	Стаж, роки	Тарифний розряд
Сивирин Світлана Василівна	директор	повна вища	24	16
Ловейкіна Яніна Сергіївна	методист/інструктор з фізичної культури	магістр	6/6	11/11
Жолобова Людмила Анатоліївна	вихователь	неповна вища	46	11
Семидітна Людмила Вікторівна	вихователь	неповна вища	20,5	11
Степанченко Тетяна Олександрівна	вихователь	неповна вища	24	11
Мироненко Анна Миколаївна	Вихователь/спеціаліст II категорії	повна вища	14,6	12
Шахназарова Юлія Віталіївна	вихователь	повна вища	9,6	11
Попіл Віта Сергіївна	вихователь	базова вища	7,3	11
Завтур Віта Володимирівна	музичний керівник	неповна вища	7	11
Дяжур Галина Валеріївна	керівник гуртка/спеціаліст II категорії	повна вища	14	13
Дмитренко Інна Миколаївна	вихователь	базова	1	10

На підставі фактичних даних ДНЗ «Пролісок» (додаток К) прослідкуємо порядок формування фонду оплати праці за працівником

Жолобовою Людмилою Антонівною за допомогою таблиці 2.9. Слід підкреслити, що Розрахунково-платіжна відомість (додаток Л, Л1, Л2) включає в себе розрахунок заробітної плати у всіх дошкільних закладах Компаніївської територіальної громади, що перебувають на обліку в Компаніївській селищній раді.

Таблиця 2.9

Порядок формування фонду оплати праці за вихователем ДНЗ «Пролісок»
Жолубовою Л.А. за квітень 2022 р

Показник	Дані
Відпрацьовано днів	20
Відпрацьовано годин	120
Оклад, грн. (таблиця 2.6)	6269,00
Надбавка за вислугу років, грн. (таблиця 2.8) (6269,0 * 30%)	1880,70
Надбавка за престижність, грн. (6269,0 * 20%)	1253,80
Всього нараховано	9403,50

Отже, вихователю Жолобовій Л.А. за квітень 2022 року було нараховано 9403,50 грн. заробітної плати, що склалась з: окладу – 6269,0 грн., надбавки за вислугу років (вона працює 46 років, тому передбачена надбавка у розмірі 30% посадового окладу) – 1880,710 грн.; надбавки за престижність – 1253,80 грн.

Прослідкуємо порядок визначення нарахованої заробітної плати за іншими працівниками ДНЗ «Пролісок» за допомогою таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Порядок формування фонду оплати праці за окремими працівниками
ДНЗ «Пролісок» у квітні 2022 року

ПІБ	Посада	Оклад, грн.	Надбавка			Відпуск- ні, грн.	Доплата до мін.з/п, грн.	Всього нара- ховано, грн.
			за вислугу років, грн.	за престиж- ність, грн.	за роботу з дез. засобами, грн.			
Сивирин С.В.	завідуюча	8878,00	2663,40	1775,60			13317,00	
Мірошніченко Я.С.	вихователь- методист	1567,26	156,72	313,46		6863,64	8901,08	
Завтур В.В.	музичний керівник	6269,00	626,90	1253,80			8149,70	
Дяжур Г.В.	керівник гуртка	5179,00	1035,80	361,20			6576,00	
Фесенко К.С.	вихователь, 10 розряд	868,80		173,76		6295,92	7338,48	

ПІБ	Посада	Оклад,	Надбавка			Відпуск-	Доплата	Всього
Семидітна Л.В.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80				9403,50
Степанченко Н.М.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80				8776,60
Жолобова Л.А.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80				9403,50
Мироненко А.М.	вихователь, 12 розряд	1011,90	202,38	202,38		8421,84		9838,50
Високолян Ю.В.	вихователь, 11 розряд	940,35	94,04	188,07		6938,64		8161,10
Кушніренко Т.О.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80				9403,50
Дмитренко І.М.	вихователь, 11 розряд	5792,00		1158,40				6950,40
Попіл В.С.	вихователь, 11 розряд	6269,00	626,90	1253,80				8149,70
Федоренко О.В.	зав.госпо- дарством	5533,25					2591,75	8125,00
Кушка Ю.С.	помічник вихователя	4195,00					2305,00	6500,00
Сивирин О.В.	помічник вихователя	4195,00					2305,00	6500,00
Попружок А.М.	помічник вихователя	629,25				5011,68	345,75	5986,68
Чаричанська Л.В.	помічник вихователя	4195,00					2305,00	6500,00
Луценко О.С.	помічник вихователя	4195,00					2305,00	6500,00
Високолян О.І.	вихователь, 11 розряд	940,35	94,04	188,07		6938,64		8161,10
Струк О.В.	кухар	3414,00					3086,00	6500,00
Ловейкіна Г.М.	кухар	3414,00					3086,00	6500,00
Вусата Л.С.	підсобний робітник	2893,00					3607,00	6500,00
Маклакова І.А.	прибираль- ник службових приміщень	3153,00					3347,00	6500,00
Черкаська Т.І.	помічник вихователя	3414,00					3086,00	6500,00
Першогуба С.С.	медична сестра	334,13	110,26	73,51	33,41	2921,52		3472,83
Солонченко Н.М.	медична сестра	2056,00	226,16	452,32	205,60		515,52	3455,60
Усього		104412,29	12732,50	12409,57	239,01	43391,88	28885,02	202070,27

Отже, загальну суму нарахованої заробітної плати усім працівникам за квітень 2022 року ДНЗ «Пролісок» Компаніївської селищної ради становить 202 070,27 грн., яка склалась з:

- ❖ основного окладу – 104 412,29 грн.;
- ❖ надбавки за вислугу років – 12 732,50 грн.;
- ❖ надбавки за престижність професії – 12 409,57 грн.;
- ❖ надбавки за роботи з дезінфікуючими засобами (для медичних

працівників) – 239,01 грн.;

❖ відпускні – 43 391,88 грн.;

❖ доплати до мінімального розміру заробітної плати – 28 885,02 грн.

У таблиці 2.11 наведено порядок формування фонду заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року (додаток Л1).

Таблиця 2.11

Порядок формування фонду оплати праці за окремими працівниками
ДНЗ «Пролісок» у травень 2022 року

ПІБ	Посада	Оклад, грн.	Надбавка			Відпуск- ні, грн.	Доплата до мін.з/п, грн.	Всього нара- ховано, грн.
			за вислугу років, грн.	за престиж- ність, грн.	за роботу з дез. засобами, грн./ін- дексація			
Сивирин С.В.	завідуюча	2017,73	605,32	403,55	42,85	11731,92		14801,37
Мірошніченко Я.С.	вихователь- методист	6269,00	626,90	1253,80	188,56			8338,26
Завтур В.В.	музичний керівник	1424,77	142,48	284,95	42,85	6492,48		8387,53
Дяжур Г.В.	керівник гуртка	5179,00	1035,80	361,20	94,28			6670,28
Фесенко К.С.	вихователь, 10 розряд	5792,00		1158,40	188,56			7138,96
Семидітна Л.В.	вихователь, 11 розряд	1424,77	427,43	284,95	42,85	8546,40		10726,40
Степанченко Н.М.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80	188,56			8965,16
Жолобова Л.А.	вихователь, 11 розряд	1424,77	427,43	284,95	42,85	8825,28		11005,28
Мироненко А.М.	вихователь, 12 розряд	6746,00	1349,20	1349,20	188,56			9632,96
Високолян Ю.В.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80	188,56			8965,16
Кушніренко Т.О.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80	188,56			9592,06
Дмитренко І.М.	вихователь, 11 розряд	5792,00		1158,40	188,56			7138,96
Попіл В.С.	вихователь, 11 розряд	1424,77	142,88	284,95	42,85	7326,96		9222,01
Федоренко О.В.	зав.госпо- дарством	1257,56			42,85	6188,64	546,18	8035,23
Кушка Ю.С.	помічник вихователя	4195,00			188,56		2116,44	6500,00
Сивирин О.В.	завідуюча	4195,00			188,56	5210,88	2116,44	11710,88
Попружок А.М.	помічник вихователя	4195,00			188,56		2116,44	6500,00
Чаричанська Л.В.	помічник вихователя	4195,00			188,56	5033,52	2116,44	11533,52
Луценко О.С.	помічник вихователя	953,41			42,85	5031,84	481,01	6509,11
Високолян О.І.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80	188,56			8965,16
Струк О.В.	кухар	775,91			42,85	5115,36	658,51	6592,63

ПІБ	Посада	Оклад,	Надбавка			Відпуск-	Доплата	Всього
Ловейкіна Г.М.	кухар	3414,00			188,56	5394,48	2897,44	11894,48
Вусата Л.С.	підсобний робітник	657,50			42,85	4990,56	776,92	6467,83
Маклакова І.А.	прибираль-ник службових приміщень	3153,00			188,56		3158,44	6500,00
Черкаська Т.І.	помічник вихователя	3414,00			188,56		2897,44	6500,00
Першогоуба С.С.	медична сестра	2227,50	435,08	490,05	222,75			3675,38
Солонченко Н.М.	медична сестра	2056,00	226,16	452,32	205,60		515,52	3455,60
Усього		97259,69	11060,78	12781,92	3736,68	79888,32	20397,22	225424,21

Отже, загальну суму нарахованої заробітної плати усім працівникам за травень 2022 року ДНЗ «Пролісок» Компаніївської селищної ради становить 225 424,21 грн., яка склалась з:

- ❖ основного окладу – 97 259,69 грн.;
- ❖ надбавки за вислугу років – 11 060,78 грн.;
- ❖ надбавки за престижність професії – 12 781,92 грн.;
- ❖ надбавки за роботи з дезінфікуючими засобами (для медичних працівників) – 428,35 грн.;
- ❖ індексація – 3 308,33 грн.;
- ❖ відпускні – 79 888,32 грн.;
- ❖ доплати до мінімального розміру заробітної плати – 20 397,22 грн.

У таблиці 2.12 наведено порядок формування фонду заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» за червень 2022 року (додаток Л2).

Таблиця 2.12

Порядок формування фонду оплати праці за окремими працівниками
ДНЗ «Пролісок» у червень 2022 року

ПІБ	Посада	Оклад, грн.	Надбавка			Відпуск-ні/лікар-няні, грн.	Доплата до мін.з/п, грн.	Всього нарахо-вано, грн.
			за вислугу років, грн.	за престиж-ність, грн.	за роботу з дез. засобами, грн./ін-дексація			
Сивирин С.В.	завідуюча	8878,00	2663,40	1775,60	188,56			13505,56
Мірошніченко Я.С.	вихователь-методист	6269,00	626,90	1253,80	188,56			8338,26
Завтур В.В.	музичний	5129,18	512,92	1025,84		1745,28		8276,61

ПІБ	Посада	Оклад,	Надбавка			Відпуск-	Доплата	Всього
	керівник							
Дяжур Г.В.	керівник гуртка	5179,00	1035,80	361,20	94,28			6670,28
Фесенко К.С.	вихователь, 10 розряд	5792,00		1158,40	188,56			7138,96
Семидітна Л.В.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80	188,56			9592,06
Степанченко Н.М.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80	188,56			8965,16
Жолобова Л.А.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80	188,56			9592,06
Мироненко А.М.	вихователь, 12 розряд	6746,00	1349,20	1349,20	188,56			9632,96
Високолян Ю.В.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80	188,56			8965,16
Кушніренко Т.О.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1880,70	1253,80	188,56			9592,06
Дмитренко І.М.	вихователь, 11 розряд	5792,00		1158,40	188,56			7138,96
Попіл В.С.	вихователь, 11 розряд	6269,00	626,90	1253,80	188,56			8338,26
Федоренко О.В.	зав.госпо- дарством	5533,25			188,56		2403,19	8125,00
Кушка Ю.С.	помічник вихователя	4195,00			188,56		2116,44	6500,00
Сивирин О.В.	завідуюча	762,73			34,28		384,81	1181,82
Попружок А.М.	помічник вихователя	4195,00			188,56		2116,44	6500,00
Чаричанська Л.В.	помічник вихователя	762,73			34,28		384,81	1181,82
Луценко О.С.	помічник вихователя	4195,00			188,56		2116,44	6500,00
Високолян О.І.	вихователь, 11 розряд	6269,00	1253,80	1253,80	188,56			8965,16
Струк О.В.	кухар	3414,00			188,56		2897,44	6500,00
Ловейкіна Г.М.	кухар	620,73			34,28		526,81	1181,82
Вусата Л.С.	підсобний робітник	2893,00			188,56		3418,44	6500,00
Маклакова І.А.	прибираль- ник службових приміщень	3153,00			188,56		3158,44	6500,00
Черкаська Т.І.	помічник вихователя	3414,00			188,56		2897,44	6500,00
Перشوґуба С.С.	медична сестра	2227,50	735,08	490,05	222,75			3675,38
Солонченко Н.М.	медична сестра	2056,00	226,16	452,32	205,60		515,52	3455,60
Усього		125090,12	17179,86	17801,41	4396,67	1745,28	22936,22	189012,95

Отже, загальну суму нарахованої заробітної плати усім працівникам за червень 2022 року ДНЗ «Пролісок» Компаніївської селищної ради становить 189 012,95 грн., яка склалась з:

❖ основного окладу – 125 090,12 грн.;

- ❖ надбавки за вислугу років – 17 179,86 грн.;
- ❖ надбавки за престижність професії – 17 801,41 грн.;
- ❖ надбавки за роботи з дезінфікуючими засобами (для медичних працівників) – 428,35 грн.;
- ❖ індексація – 3 968,32 грн.;
- ❖ відпускні – 1 745,28 грн.;
- ❖ доплати до мінімального розміру заробітної плати – 22 936,22 грн.

Централізованою бухгалтерією Компінівської селищної ради, що здійснює облік праці та її оплати в ДНЗ «Пролісок» здійснюються утримання із заробітної плати працівників: податку на доходи фізичних осіб, військового збору. Також можуть здійснюватися утримання із заробітної плати утримань за виконавчими листами (аліменти, інші види утримань державних та приватних виконавців).

У таблиці 2.13 наведено порядок здійснення утримань із заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року.

Таблиця 2.13

**Порядок обчислення утримань із заробітної плати працівників
ДНЗ «Пролісок» за квітень 2022 року**

ПІБ	Нарахована з/п, грн.	Утримання із заробітної плати, грн.			Разом утримань, грн.	З/п до виплати, грн.
		ПДФО (18%)	ВЗ (1,5%)	Інші		
Сивирин С.В.	13317,00	2397,06	199,76		2596,82	10720,18
Мірошніченко Я.С.	8901,08	1602,19	133,52		1735,71	7165,37
Завтур В.В.	8149,70	1466,95	122,25		1589,2	6560,5
Дяжур Г.В.	6576,00	1183,68	98,64		1282,32	5293,68
Фесенко К.С.	7338,48	1320,93	110,08		1431,01	5907,47
Семидітна Л.В.	9403,50	1692,63	141,05		1833,68	7569,82
Степанченко Н.М.	8776,60	1579,79	131,65		1711,44	7065,16
Жолобова Л.А.	9403,50	1692,63	141,05		1833,68	7569,82
Мироненко А.М.	9838,50	1770,93	147,58	1584,00	3502,51	6335,99
Високолян Ю.В.	8161,10	1469,00	122,42		1591,42	6569,68
Кушніренко Т.О.	9403,50	1692,63	141,05		1833,68	7569,82
Дмитренко І.М.	6950,40	1251,07	104,26		1355,33	5595,07
Попіл В.С.	8149,70	1466,95	122,25		1589,2	6560,5
Федоренко О.В.	8125,00	1462,50	121,88		1584,38	6540,62
Кушка Ю.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Сивирин О.В.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Попружок А.М.	5986,68	1077,60	89,80		1167,4	4819,28

ПІБ	Нарахована з/п, грн.	Утримання із заробітної плати, грн.			Разом утримань, грн.	З/п до виплати, грн.
		ПДФО (18%)	ВЗ (1,5%)	Інші		
Чаричанська Л.В.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Луценко О.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Високолян О.І.	8161,10	1469,00	122,42		1591,42	6569,68
Струк О.В.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Ловейкіна Г.М.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Вусата Л.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Маклакова І.А.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Черкаська Т.І.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Першогоуба С.С.	3472,83	625,11	52,09		677,2	2795,63
Солонченко Н.М.	3455,60	622,01	51,83		673,84	2781,76
Усього	202070,27	36372,65	3031,05	1584,00	40987,7	161082,5

Отже, загальна сума утриманого із заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» податку на доходи фізичних осіб за квітень 2022 року становила 36 372,65 грн., військового збору – 3 031,05 грн., утримань за виконавчими листами – 1 584,0 грн. Заробітна плата до видачі склала 161 082,50 грн.

У таблиці 2.14 наведено порядок здійснення утримань із заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року.

Таблиця 2.14

Порядок обчислення утримань із заробітної плати працівників
ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року

ПІБ	Нарахована з/п, грн.	Утримання із заробітної плати, грн.			Разом утримань, грн.	З/п до виплати, грн.
		ПДФО (18%)	ВЗ (1,5%)	Інші		
Сивирин С.В.	14801,37	2664,25	222,02		2886,27	11915,10
Мірошніченко Я.С.	8338,26	1500,89	125,07		1625,96	6712,30
Завтур В.В.	8387,53	1509,76	125,81		1635,57	6751,96
Дяжур Г.В.	6670,28	1200,65	100,05		1300,70	5369,58
Фесенко К.С.	7138,96	1285,01	107,08		1392,10	5746,86
Семидітна Л.В.	10726,40	1930,75	160,90		2091,65	8634,75
Степанченко Н.М.	8965,16	1613,73	134,48		1748,21	7216,95
Жолобова Л.А.	11005,28	1980,95	165,08		2146,03	8859,25
Мироненко А.М.	9632,96	1733,93	144,49		1878,43	7754,53
Високолян Ю.В.	8965,16	1613,73	134,48		1748,21	7216,95
Кушніренко Т.О.	9592,06	1726,57	143,88		1870,45	7721,61
Дмитренко І.М.	7138,96	1285,01	107,08		1392,10	5746,86
Попіл В.С.	9222,01	1659,96	138,33		1798,29	7423,72
Федоренко О.В.	8035,23	1446,34	120,53		1566,87	6468,36
Кушка Ю.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,50	5232,50

ПІБ	Нарахована з/п, грн.	Утримання із заробітної плати, грн.			Разом утримань, грн.	З/п до виплати, грн.
		ПДФО (18%)	ВЗ (1,5%)	Інші		
Сивирин О.В.	11710,88	2107,96	175,66		2283,62	9427,26
Попружок А.М.	6500,00	1170,00	97,50		1267,50	5232,50
Чаричанська Л.В.	11533,52	2076,03	173,00		2249,04	9284,48
Луценко О.С.	6509,11	1171,64	97,64		1269,28	5239,83
Високолян О.І.	8965,16	1613,73	134,48		1748,21	7216,95
Струк О.В.	6592,63	1186,67	98,89		1285,56	5307,07
Ловейкіна Г.М.	11894,48	2141,01	178,42		2319,42	9575,06
Вусата Л.С.	6467,83	1164,21	97,02		1261,23	5206,60
Маклакова І.А.	6500,00	1170,00	97,50		1267,50	5232,50
Черкаська Т.І.	6500,00	1170,00	97,50		1267,50	5232,50
Перشوґуба С.С.	3675,38	661,57	55,13		716,70	2958,68
Солонченко Н.М.	3455,60	622,01	51,83		673,84	2781,76
Усього	225424,21	40576,36	3381,36	0,00	43957,72	181466,5

Отже, загальна сума утриманого із заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» податку на доходи фізичних осіб за травень 2022 року становила 40 576,36 грн., військового збору – 3 381,36 грн. Заробітна плата до видачі склала 181 466,50 грн.

У таблиці 2.15 наведено порядок здійснення утримань із заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» за червень 2022 року.

Таблиця 2.15

Порядок обчислення утримань із заробітної плати працівників
ДНЗ «Пролісок» за червень 2022 року

ПІБ	Нарахована з/п, грн.	Утримання із заробітної плати, грн.			Разом утримань, грн.	З/п до виплати, грн.
		ПДФО (18%)	ВЗ (1,5%)	Інші		
Сивирин С.В.	13505,56	2431,00	202,58		2633,58	10871,98
Мірошніченко Я.С.	8338,26	1500,89	125,07		1625,96	6712,3
Завтур В.В.	8276,61	1489,79	124,15		1613,94	6662,67
Дяжур Г.В.	6670,28	1200,65	100,05		1300,7	5369,58
Фесенко К.С.	7138,96	1285,01	107,08		1392,09	5746,87
Семидітна Л.В.	9592,06	1726,57	143,88		1870,45	7721,61
Степанченко Н.М.	8965,16	1613,73	134,48		1748,21	7216,95
Жолобова Л.А.	9592,06	1726,57	143,88		1870,45	7721,61
Мироненко А.М.	9632,96	1733,93	144,49	1550,91	3429,33	6203,63
Високолян Ю.В.	8965,16	1613,73	134,48		1748,21	7216,95
Кушніренко Т.О.	9592,06	1726,57	143,88		1870,45	7721,61
Дмитренко І.М.	7138,96	1285,01	107,08		1392,09	5746,87
Попіл В.С.	8338,26	1500,89	125,07		1625,96	6712,3
Федоренко О.В.	8125,00	1462,50	121,88		1584,38	6540,62
Кушка Ю.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5

ПІБ	Нарахована з/п, грн.	Утримання із заробітної плати, грн.			Разом утримань, грн.	З/п до виплати, грн.
		ПДФО (18%)	ВЗ (1,5%)	Інші		
Сивирин О.В.	1181,82	212,73	17,73		230,46	951,36
Попружок А.М.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Чаричанська Л.В.	1181,82	212,73	17,73		230,46	951,36
Луценко О.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Високолян О.І.	8965,16	1613,73	134,48		1748,21	7216,95
Струк О.В.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Ловейкіна Г.М.	1181,82	212,73	17,73		230,46	951,36
Вусата Л.С.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Маклакова І.А.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Черкаська Т.І.	6500,00	1170,00	97,50		1267,5	5232,5
Першогоуба С.С.	3675,38	661,57	55,13		716,7	2958,68
Солонченко Н.М.	3455,60	622,01	51,83		673,84	2781,76
Усього	189012,95	34022,34	2835,18	1550,91	38408,43	150604,5

Отже, загальна сума утриманого із заробітної плати працівників ДНЗ «Пролісок» податку на доходи фізичних осіб за червень 2022 року становила 34 022,34 грн., військового збору – 2 835,18 грн., за виконавчими листами – 1 550,91 грн. Заробітна плата до видачі склала 150 604,50 грн.

ДНЗ «Пролісок» є роботодавцем, а тому нараховує та сплачує до бюджету єдиний соціальний внесок, розмір якого становить 22% від нарахованої заробітної плати. Слід підкреслити, що у випадку, коли працівнику за звітний (податковий) місяць нараховано заробітну плату, розмір якої є меншим від мінімально встановленого, базою для нарахування єдиного соціального внеску є мінімальна заробітна плата. У 2022 році розмір мінімальної заробітної плати складав 6500,0 грн. У таблиці 2.16 прослідкуємо порядок формування бази для нарахування єдиного соціального внеску в ДНЗ «Пролісок» за квітень 2022 року.

Таблиця 2.16

Порядок формування бази для нарахування єдиного соціального внеску в ДНЗ «Пролісок» за квітень 2022 року

ПІБ	Нарахована заробітна плата	База для нарахування ЄСВ	Сума ЄСВ, грн.
Сивирин С.В.	13317,00	13317,00	2929,74
Мірошніченко Я.С.	8901,08	8901,08	1958,24
Завтур В.В.	8149,70	8149,70	1792,93
Дяжур Г.В.	6576,00	6576,00	1446,72

ПІБ	Нарахована заробітна плата	База для нарахування ЄСВ	Сума ЄСВ, грн.
Фесенко К.С.	7338,48	7338,48	1614,47
Семидітна Л.В.	9403,50	9403,50	2068,77
Степанченко Н.М.	8776,60	8776,60	1930,85
Жолобова Л.А.	9403,50	9403,50	2068,77
Мироненко А.М.	9838,50	9838,50	2164,47
Високолян Ю.В.	8161,10	8161,10	1795,44
Кушніренко Т.О.	9403,50	9403,50	2068,77
Дмитренко І.М.	6950,40	6950,40	1529,09
Попіл В.С.	8149,70	8149,70	1792,93
Федоренко О.В.	8125,00	8125,00	1787,50
Кушка Ю.С.	6500,00	6500,00	1430,00
Сивирин О.В.	6500,00	6500,00	1430,00
Попружок А.М.	5986,68	6500,00	1430,00
Чаричанська Л.В.	6500,00	6500,00	1430,00
Луценко О.С.	6500,00	6500,00	1430,00
Високолян О.І.	8161,10	8161,10	1795,44
Струк О.В.	6500,00	6500,00	1430,00
Ловейкіна Г.М.	6500,00	6500,00	1430,00
Вусата Л.С.	6500,00	6500,00	1430,00
Маклакова І.А.	6500,00	6500,00	1430,00
Черкаська Т.І.	6500,00	6500,00	1430,00
Першогуба С.С.	3472,83	6500,00	1430,00
Солонченко Н.М.	3455,60	6500,00	1430,00
Усього	202070,27	208655,16	45904,13

Як видно з даних таблиці 2.16 величина нарахованої заробітної плати та база для нарахування ЄСВ відмінні. Ця ситуація пояснюється тим, що деяким працівникам нарахована заробітна плата менша ніж мінімальна.

Отже, по такій працівниці як Попружок А.М. (помічник вихователя) заробітна плата визначена на рівні 5986,68 грн., що менше від мінімальної на 513,32 грн. Для обчислення ЄСВ приймається сума 6 500,0 грн., а сплачений за неї ЄСВ становить 1 430,0 грн. (6 500,0 грн. * 22%).

Подібна ситуація спостерігається за медичною сестрою Першогубою С.С. Нарахований їх дохід у вигляді заробітної плати складає 3 472,83 грн., розмір якої нижче від мінімального на 3 027,17 грн. На виконання вимог законодавства ЄСВ обчислюється від мінімальної заробітної плати і складає відповідно 1 430,0 грн.

Медичній сестрі Солонченко Н.М. за квітень 2022 року нараховано 3 455,60 грн., що також є менше мінімальної заробітної плати 3 044,4 грн. ЄСВ обчислюється від 6 500,0 грн. і становить 1 430,0 грн.

У таблиці 2.17 прослідкуємо порядок формування бази для нарахування єдиного соціального внеску в ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року.

Таблиця 2.17

Порядок формування бази для нарахування єдиного соціального внеску в ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року

ПІБ	Нарахована заробітна плата	База для нарахування ЄСВ	Сума ЄСВ, грн.
Сивирин С.В.	14801,37	14801,37	3256,30
Мірошніченко Я.С.	8338,26	8338,26	1834,42
Завтур В.В.	8387,53	8387,53	1845,26
Дяжур Г.В.	6670,28	6670,28	1467,46
Фесенко К.С.	7138,96	7138,96	1570,57
Семидітна Л.В.	10726,40	10726,40	2359,81
Степанченко Н.М.	8965,16	8965,16	1972,34
Жолобова Л.А.	11005,28	11005,28	2421,16
Мироненко А.М.	9632,96	9632,96	2119,25
Високолян Ю.В.	8965,16	8965,16	1972,34
Кушніренко Т.О.	9592,06	9592,06	2110,25
Дмитренко І.М.	7138,96	7138,96	1570,57
Попіл В.С.	9222,01	9222,01	2028,84
Федоренко О.В.	8035,23	8035,23	1767,75
Кушка Ю.С.	6500,00	6500,00	1430,00
Сивирин О.В.	11710,88	11710,88	2576,39
Попружок А.М.	6500,00	6500,00	1430,00
Чаричанська Л.В.	11533,52	11533,52	2537,37
Луценко О.С.	6509,11	6509,11	1432,00
Високолян О.І.	8965,16	8965,16	1972,34
Струк О.В.	6592,63	6592,63	1450,38
Ловейкіна Г.М.	11894,48	11894,48	2616,79
Вусата Л.С.	6467,83	6467,83	1422,92
Маклакова І.А.	6500,00	6500,00	1430,00
Черкаська Т.І.	6500,00	6500,00	1430,00
Першогоуба С.С.	3675,38	6500,00	1430,00
Солонченко Н.М.	3455,60	6500,00	1430,00
Усього	225424,21	231293,2	50884,51

У травні ситуація подібна до тієї, що була у квітні 2022 року за медичними сестрами Першогоубою С.С. та Солонченко Н.М.

У таблиці 2.18 прослідкуємо порядок формування бази для нарахування єдиного соціального внеску в ДНЗ «Пролісок» за червень 2022 року.

Таблиця 2.18

Порядок формування бази для нарахування єдиного соціального внеску в
ДНЗ «Пролісок» за червень 2022 року

ПІБ	Нарахована заробітна плата	База для нарахування ЄСВ	Сума ЄСВ, грн.
Сивирин С.В.	13505,56	13505,56	2971,22
Мірошніченко Я.С.	8338,26	8338,26	1834,42
Завтур В.В.	8276,61	8276,61	1820,85
Дяжур Г.В.	6670,28	6670,28	1467,46
Фесенко К.С.	7138,96	7138,96	1570,57
Семидітна Л.В.	9592,06	9592,06	2110,25
Степанченко Н.М.	8965,16	8965,16	1972,34
Жолобова Л.А.	9592,06	9592,06	2110,25
Мироненко А.М.	9632,96	9632,96	2119,25
Високолян Ю.В.	8965,16	8965,16	1972,34
Кушніренко Т.О.	9592,06	9592,06	2110,25
Дмитренко І.М.	7138,96	7138,96	1570,57
Попіл В.С.	8338,26	8338,26	1834,42
Федоренко О.В.	8125,00	8125,00	1787,50
Кушка Ю.С.	6500,00	6500,00	1430,00
<i>Сивирин О.В.</i>	<i>1181,82</i>	<i>6500,00</i>	<i>1430,00</i>
Попружок А.М.	6500,00	6500,00	1430,00
<i>Чаричанська Л.В.</i>	<i>1181,82</i>	<i>6500,00</i>	<i>1430,00</i>
Луценко О.С.	6500,00	6500,00	1430,00
Високолян О.І.	8965,16	8965,16	1972,34
Струк О.В.	6500,00	6500,00	1430,00
<i>Ловейкіна Г.М.</i>	<i>1181,82</i>	<i>6500,00</i>	<i>1430,00</i>
Вусага Л.С.	6500,00	6500,00	1430,00
Маклакова І.А.	6500,00	6500,00	1430,00
Черкаська Т.І.	6500,00	6500,00	1430,00
<i>Першогоуба С.С.</i>	<i>3675,38</i>	<i>6500,00</i>	<i>1430,00</i>
<i>Солонченко Н.М.</i>	<i>3455,60</i>	<i>6500,00</i>	<i>1430,00</i>
Усього	189012,95	210836,5	46384,03

У червні 2022 року нарахування ЄСВ здійснюється не від фактично нарахованого доходу у вигляді заробітної плати, а від мінімально встановленого розміру заробітної плати за такими працівниками ДНЗ «Пролісок»: Сивирин О.В. (помічник вихователя), Чаричанська Л.В. (помічник вихователя), Ловейкіна Г.М. (кухар), Першогоуба С.С. (медична сестра), Солонченко Н.М. (медична сестра).

Для обліку розрахунків із заробітної плати, здійснення утримань з неї та виплати в ДНЗ «Пролісок» Компаніївської селищної ради використовуються такі субрахунки бухгалтерського обліку: 6311.5 «Податок

на доходи фізичних осіб»; 6311.6 «Військовий збір»; 6313.1 «Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування»; 6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»; 8011.1 «Витрати на оплату праці»; 8012.1 «Відрахування на соціальні заходи».

У таблицях 2.19, 2.20, 2.21 представлено порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку розрахунків із працівниками по заробітній платі в ДНЗ «Пролісок» централізованою бухгалтерією Компаніївської селищної ради.

Таблиця 2.19

Відображення в обліку розрахунків із заробітної плати по завідуючій ДНЗ «Пролісок» Сивирин Світлані Василівні у квітні 2022 року

Господарська операція	Бухгалтерський запис		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Нарахована заробітна плата за квітень 2022 року	8011.1 «Витрати на оплату праці»	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	13317,00
Утримано податок на доходи фізичних осіб	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6311.5 «Податок на доходи фізичних осіб»	2397,06
Утримано військовий збір	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6311.6 «Військовий збір»	199,76
Перераховано заробітну плату на картковий рахунок	2312 «Інші поточні рахунки в банку»	2311 «Поточні рахунки в банку»	10720,18
Перераховано заробітну плату з транзитного (зарплатного) рахунку	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	2312 «Інші поточні рахунки в банку»	10720,18
Нараховано єдиний соціальний внесок	8012.1 «Відрахування на соціальні заходи»	6313.1 «Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування»	2929,74

Таблиця 2.20

Відображення в обліку розрахунків із заробітної плати по вихователю ДНЗ «Пролісок» Високолян Юлії Віталіївні у травні 2022 року

Господарська операція	Бухгалтерський запис		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Нарахована заробітна плата за	8011.1 «Витрати	6511.1 «Розрахунки із	8965,16

Господарська операція	Бухгалтерський запис		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
травень 2022 року	на оплату праці»	заробітної плати»	
Утримано податок на доходи фізичних осіб	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6311.5 «Податок на доходи фізичних осіб»	1613,73
Утримано військовий збір	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6311.6 «Військовий збір»	134,48
Перераховано заробітну плату на картковий рахунок	2312 «Інші поточні рахунки в банку»	2311 «Поточні рахунки в банку»	7216,95
Перераховано заробітну плату з транзитного (зарплатного) рахунку	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	2312 «Інші поточні рахунки в банку»	7216,95
Нараховано єдиний соціальний внесок	8012.1 «Відрахування на соціальні заходи»	6313.1 «Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування»	1972,34

Таблиця 2.21

Відображення в обліку розрахунків із заробітної плати по кухарю
ДНЗ «Пролісок» Струк Олені Василівні у червень 2022 року

Господарська операція	Бухгалтерський запис		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Нарахована заробітна плата за червень 2022 року	8011.1 «Витрати на оплату праці»	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6500,00
Утримано податок на доходи фізичних осіб	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6311.5 «Податок на доходи фізичних осіб»	1170,00
Утримано військовий збір	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	6311.6 «Військовий збір»	97,50
Перераховано заробітну плату на картковий рахунок	2312 «Інші поточні рахунки в банку»	2311 «Поточні рахунки в банку»	5232,50
Перераховано заробітну плату з транзитного (зарплатного) рахунку	6511.1 «Розрахунки із заробітної плати»	2312 «Інші поточні рахунки в банку»	5232,50
Нараховано єдиний соціальний внесок	8012.1 «Відрахування на соціальні заходи»	6313.1 «Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування»	1430,00

Бухгалтерські проведення з обліку відпускних ДНЗ «Пролісок»

ідентичні до розрахунків із заробітної плати.

Інформація про нараховану та виплачену заробітну плату подається через програму МеДок до органів Державної податкової служби щоквартально протягом 40 календарних днів від останнього дня звітної квартилу. У таблицях 2.22, 2.23, 2.24 представлено фрагмент Об'єднаної звітності у частині нарахування та сплати єдиного соціального внеску за II квартал 2022 року – Додаток 1 «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам» за кожен місяць квартилу.

Таблиця 2.22

Фрагмент Додаток 1 «Відомості про нарахування заробітної плати
(доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам»
в ДНЗ «Пролісок» за квітень 2022 року

ПІБ	Кількість днів перебування у трудових відносин	Загальна сума нарахованої з/п	Сума різниці між мінімальної та фактичною з/п	Сума нарахованого ЄСВ	Ознака наявності трудової книжки
Сивирин С.В.	30	13317,00		2929,74	1
Мірошніченко Я.С.	30	8901,08		1958,24	1
Завтур В.В.	30	8149,70		1792,93	1
Дяжур Г.В.	30	6576,00		1446,72	1
Фесенко К.С.	30	7338,48		1614,47	1
Семидітна Л.В.	30	9403,50		2068,77	1
Степанченко Н.М.	30	8776,60		1930,85	1
Жолобова Л.А.	30	9403,50		2068,77	1
Мироненко А.М.	30	9838,50		2164,47	1
Високолян Ю.В.	30	8161,10		1795,44	1
Кушніренко Т.О.	30	9403,50		2068,77	1
Дмитренко І.М.	30	6950,40		1529,09	1
Попіл В.С.	30	8149,70		1792,93	1
Федоренко О.В.	30	8125,00		1787,50	1
Кушка Ю.С.	30	6500,00		1430,00	1
Сивирин О.В.	30	6500,00		1430,00	1
Попружок А.М.	30	5986,68	513,32	1430,00	1
Чаричанська Л.В.	30	6500,00		1430,00	1
Луценко О.С.	30	6500,00		1430,00	1
Високолян О.І.	30	8161,10		1795,44	1
Струк О.В.	30	6500,00		1430,00	1
Лovejкіна Г.М.	30	6500,00		1430,00	1
Вусата Л.С.	30	6500,00		1430,00	1
Маклакова І.А.	30	6500,00		1430,00	1
Черкаська Т.І.	30	6500,00		1430,00	1
Першогоуба С.С.	30	3472,83	3027,17	1430,00	1

ПІБ	Кількість днів перебування у трудових відносин	Загальна сума нарахованої з/п	Сума різниці між мінімальною та фактичною з/п	Сума нарахованого ЄСВ	Ознака наявності трудової книжки
Солонченко Н.М.	30	3455,60	3044,40	1430,00	1
Разом		202070,27	6584,89	45904,13	

Отже, у квітні різниця між фактично нарахованим розміром та мінімально затвердженим склала 6584,89 грн., від якої за кожним працівником було проведено донарахування ЄСВ.

Таблиця 2.23

Фрагмент Додаток 1 «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам»
в ДНЗ «Пролісок» за травень 2022 року

ПІБ	Кількість днів перебування у трудових відносин	Загальна сума нарахованої з/п	Сума різниці між мінімальною та фактичною з/п	Сума нарахованого ЄСВ	Ознака наявності трудової книжки
Сивирин С.В.	31	14801,37		3256,30	1
Мірошніченко Я.С.	31	8338,26		1834,42	1
Завтур В.В.	31	8387,53		1845,26	1
Дяжур Г.В.	31	6670,28		1467,46	1
Фесенко К.С.	31	7138,96		1570,57	1
Семидітна Л.В.	31	10726,40		2359,81	1
Степанченко Н.М.	31	8965,16		1972,34	1
Жолобова Л.А.	31	11005,28		2421,16	1
Мироненко А.М.	31	9632,96		2119,25	1
Високолян Ю.В.	31	8965,16		1972,34	1
Кушніренко Т.О.	31	9592,06		2110,25	1
Дмитренко І.М.	31	7138,96		1570,57	1
Попіл В.С.	31	9222,01		2028,84	1
Федоренко О.В.	31	8035,23		1767,75	1
Кушка Ю.С.	31	6500,00		1430,00	1
Сивирин О.В.	31	11710,88		2576,39	1
Попружок А.М.	31	6500,00		1430,00	1
Чаричанська Л.В.	31	11533,52		2537,37	1
Луценко О.С.	31	6509,11		1432,00	1
Високолян О.І.	31	8965,16		1972,34	1
Струк О.В.	31	6592,63		1450,38	1
Ловейкіна Г.М.	31	11894,48		2616,79	1
Вусата Л.С.	31	6467,83		1422,92	1
Маклакова І.А.	31	6500,00		1430,00	1
Черкаська Т.І.	31	6500,00		1430,00	1
Першогуба С.С.	31	3675,38	2824,62	1430,00	1
Солонченко Н.М.	31	3455,60	3044,40	1430,00	1
Разом		225424,21	5869,02	50884,51	

Отже, у травні різниця між фактично нарахованим розміром та мінімально затвердженим склала 5869,02 грн., від якої за кожним працівником було проведено донарахування ЄСВ.

Таблиця 2.24

Фрагмент Додаток 1 «Відомості про нарахування заробітної плати
(доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам»
в ДНЗ «Пролісок» за червень 2022 року

ПІБ	Кількість днів перебування у трудових відносин	Загальна сума нарахованої з/п	Сума різниці між мінімальної та фактичною з/п	Сума нарахованого ЄСВ	Ознака наявності трудової книжки
Сивирин С.В.	30	13505,56		2971,22	1
Мірошніченко Я.С.	30	8338,26		1834,42	1
Завтур В.В.	30	8276,61		1820,85	1
Дяжур Г.В.	30	6670,28		1467,46	1
Фесенко К.С.	30	7138,96		1570,57	1
Семидітна Л.В.	30	9592,06		2110,25	1
Степанченко Н.М.	30	8965,16		1972,34	1
Жолобова Л.А.	30	9592,06		2110,25	1
Мироненко А.М.	30	9632,96		2119,25	1
Високолян Ю.В.	30	8965,16		1972,34	1
Кушніренко Т.О.	30	9592,06		2110,25	1
Дмитренко І.М.	30	7138,96		1570,57	1
Попіл В.С.	30	8338,26		1834,42	1
Федоренко О.В.	30	8125,00		1787,50	1
Кушка Ю.С.	30	6500,00		1430,00	1
Сивирин О.В.	30	1181,82	5318,18	1430,00	1
Попружок А.М.	30	6500,00		1430,00	1
Чаричанська Л.В.	30	1181,82	5318,18	1430,00	1
Луценко О.С.	30	6500,00		1430,00	1
Високолян О.І.	30	8965,16		1972,34	1
Струк О.В.	30	6500,00		1430,00	1
Ловейкіна Г.М.	30	1181,82	5318,18	1430,00	1
Вусата Л.С.	30	6500,00		1430,00	1
Маклакова І.А.	30	6500,00		1430,00	1
Черкаська Т.І.	30	6500,00		1430,00	1
Першогуба С.С.	30	3675,38	2824,62	1430,00	1
Солонченко Н.М.	30	3455,60	3044,40	1430,00	1
Разом		189012,95	21823,56	46384,03	

Отже, у червні різниця між фактично нарахованим розміром та мінімально затвердженим склала 21823,56 грн., від якої за кожним працівником було проведено донарахування ЄСВ.

Об'єднана звітність із заробітної плати включає в себе також

Додаток 4 ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору». У таблицях 2.25, 2.26, 2.27 наведено фрагменти даного додатку у розрізі місяців II кварталу 2022 року.

Таблиця 2.25

Фрагмент 4 ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору»
за квітень 2022 року в ДНЗ «Пролісок»

Реєстраційний номер облікової картки	Сума доходу, грн.		Сума ПДФО, грн.		Сума військового збору, грн.	
	нараховано	виплачено	нараховано	виплачено	нараховано	виплачено
1710502565	13317,00	13317,00	2397,06	2397,06	199,76	199,76
1789868192	8901,08	8901,08	1602,19	1602,19	133,52	133,52
1898113315	8149,70	8149,70	1466,95	1466,95	122,25	122,25
2047709560	6576,00	6576,00	1183,68	1183,68	98,64	98,64
2223804748	7338,48	7338,48	1320,93	1320,93	110,08	110,08
2365603888	9403,50	9403,50	1692,63	1692,63	141,05	141,05
2393509040	8776,60	8776,60	1579,79	1579,79	131,65	131,65
2750614743	9403,50	9403,50	1692,63	1692,63	141,05	141,05
3085518485	9838,50	9838,50	1770,93	1770,93	147,58	147,58
3431401627	8161,10	8161,10	1469,00	1469,00	122,42	122,42
3733608382	9403,50	9403,50	1692,63	1692,63	141,05	141,05
3185417131	6950,40	6950,40	1251,07	1251,07	104,26	104,26
1926320852	8149,70	8149,70	1466,95	1466,95	122,25	122,25
2381415065	8125,00	8125,00	1462,50	1462,50	121,88	121,88
2360912773	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2127604193	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2800602788	5986,68	5986,68	1077,60	1077,60	89,80	89,80
2441907398	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2479907082	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
3238513505	8161,10	8161,10	1469,00	1469,00	122,42	122,42
2853107769	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2564100117	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2650715255	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2587965254	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
6987125493	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2548711000	3472,83	3472,83	625,11	625,11	52,09	52,09
2548794112	3455,60	3455,60	622,01	622,01	51,83	51,83
Разом	202070,27	202070,27	36372,65	36372,65	3031,05	3031,05

Отже, як видно з даних таблиці 2.25 нарахований дохід відповідає виплаченому, що свідчить про відсутність заборгованості із виплати заробітної плати та утриманих з неї податків за квітень 2022 року в ДНЗ «Пролісок».

Таблиця 2.26

Фрагмент 4 ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору» за травень 2022 року в ДНЗ «Пролісок»

Реєстраційний номер облікової картки	Сума доходу, грн.		Сума ПДФО, грн.		Сума військового збору, грн.	
	нараховано	виплачено	нараховано	виплачено	нараховано	виплачено
1710502565	14801,37	14801,37	2664,25	2664,25	222,02	222,02
1789868192	8338,26	8338,26	1500,89	1500,89	125,07	125,07
1898113315	8387,53	8387,53	1509,76	1509,76	125,81	125,81
2047709560	6670,28	6670,28	1200,65	1200,65	100,05	100,05
2223804748	7138,96	7138,96	1285,01	1285,01	107,08	107,08
2365603888	10726,40	10726,40	1930,75	1930,75	160,90	160,90
2393509040	8965,16	8965,16	1613,73	1613,73	134,48	134,48
2750614743	11005,28	11005,28	1980,95	1980,95	165,08	165,08
3085518485	9632,96	9632,96	1733,93	1733,93	144,49	144,49
3431401627	8965,16	8965,16	1613,73	1613,73	134,48	134,48
3733608382	9592,06	9592,06	1726,57	1726,57	143,88	143,88
3185417131	7138,96	7138,96	1285,01	1285,01	107,08	107,08
1926320852	9222,01	9222,01	1659,96	1659,96	138,33	138,33
2381415065	8035,23	8035,23	1446,34	1446,34	120,53	120,53
2360912773	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2127604193	11710,88	11710,88	2107,96	2107,96	175,66	175,66
2800602788	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2441907398	11533,52	11533,52	2076,03	2076,03	173,00	173,00
2479907082	6509,11	6509,11	1171,64	1171,64	97,64	97,64
3238513505	8965,16	8965,16	1613,73	1613,73	134,48	134,48
2853107769	6592,63	6592,63	1186,67	1186,67	98,89	98,89
2564100117	11894,48	11894,48	2141,01	2141,01	178,42	178,42
2650715255	6467,83	6467,83	1164,21	1164,21	97,02	97,02
2587965254	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
6987125493	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2548711000	3675,38	3675,38	661,57	661,57	55,13	55,13
2548794112	3455,60	3455,60	622,01	622,01	51,83	51,83
Разом	225424,21	225424,21	40576,36	40576,36	3381,36	3381,36

Як видно з даних таблиці 2.26 нарахований дохід відповідає виплаченому, що свідчить про відсутність заборгованості із виплати заробітної плати та утриманих з неї податків за травень 2022 року в ДНЗ «Пролісок».

Таблиця 2.27

Фрагмент 4 ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору» за червень 2022 року в ДНЗ «Пролісок»

Реєстраційний номер облікової картки	Сума доходу, грн.		Сума ПДФО, грн.		Сума військового збору, грн.	
	нараховано	виплачено	нараховано	виплачено	нараховано	виплачено
1710502565	13505,56	13505,56	2431,00	2431,00	202,58	202,58
1789868192	8338,26	8338,26	1500,89	1500,89	125,07	125,07
1898113315	8276,61	8276,61	1489,79	1489,79	124,15	124,15
2047709560	6670,28	6670,28	1200,65	1200,65	100,05	100,05
2223804748	7138,96	7138,96	1285,01	1285,01	107,08	107,08
2365603888	9592,06	9592,06	1726,57	1726,57	143,88	143,88
2393509040	8965,16	8965,16	1613,73	1613,73	134,48	134,48
2750614743	9592,06	9592,06	1726,57	1726,57	143,88	143,88
3085518485	9632,96	9632,96	1733,93	1733,93	144,49	144,49
3431401627	8965,16	8965,16	1613,73	1613,73	134,48	134,48
3733608382	9592,06	9592,06	1726,57	1726,57	143,88	143,88
3185417131	7138,96	7138,96	1285,01	1285,01	107,08	107,08
1926320852	8338,26	8338,26	1500,89	1500,89	125,07	125,07
2381415065	8125,00	8125,00	1462,50	1462,50	121,88	121,88
2360912773	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2127604193	1181,82	1181,82	212,73	212,73	17,73	17,73
2800602788	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2441907398	1181,82	1181,82	212,73	212,73	17,73	17,73
2479907082	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
3238513505	8965,16	8965,16	1613,73	1613,73	134,48	134,48
2853107769	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2564100117	1181,82	1181,82	212,73	212,73	17,73	17,73
2650715255	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2587965254	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
6987125493	6500,00	6500,00	1170,00	1170,00	97,50	97,50
2548711000	3675,38	3675,38	661,57	661,57	55,13	55,13
2548794112	3455,60	3455,60	622,01	622,01	51,83	51,83
Разом	189012,95	189012,95	34022,34	34022,34	2835,18	2835,18

Як видно з даних таблиці 2.27 нарахований дохід відповідає виплаченому, а значить – відсутня заборгованість із виплати заробітної плати та утриманих з неї податків за червень 2022 року в ДНЗ «Пролісок».

2.3. Контроль праці та її оплати в ДНЗ «Пролісок»

Зауваження контролера викликає порядок оформлення табеля обліку робочого часу. Так, форма Табеля не відповідає рекомендованим формам (додаток Д). Навіть за умови розробки власної форми табеля обліку робочого часу, він повинен містити всі необхідні реквізити та позначення. Так, у Табелі обліку робочого часу, що ведеться в ДНЗ «Пролісок» відсутні табельні номери працівників. Табель не містить підпису особи, що відповідальна за його складання. Позначки, які використовуються, зокрема «Ф» не відповідає жодним умовним позначкам. Щоправда позначка «В» вказує на те, що цього дня працівників перебував у відпустці. Контролер рекомендує досліджуваному закладу застосовувати правильні позначки, адже це унеможливить порушення у визначенні кількості відпрацьованих годин та нарахуванні заробітної плати. У додатку М наведено умовні позначки відпрацьованого часу та причини неявок, які слід застосовувати в ДНЗ «Пролісок».

Також зауваження контролера викликав порядок застосування податкової соціальної пільги. В ДНЗ «Пролісок» мали місце випадки, коли працівникам нараховувалась заробітна плата, розмір якої перебуває у межах граничного розміру доходу, до якого згідно вимог ПКУ може бути застосована податкова соціальна пільга. На вимогу контролера, заяви про відмову від застосування податкової соціальної пільги від таких працівників не було надано. Такі працівники працюють на підприємстві на ставки менші від 1,0 згідно із поданими заявами. При цьому, ЄСВ за такими працівниками нараховується виходячи із мінімальної заробітної плати, що вказує на те, що працівники працюють на основному місці роботи, а не є сумісниками. Тому контролер вважає, що за такими працівниками може бути застосована

податкова соціальна пільга. Так, у таблиці 2.28 згрупована інформація про доходи таких працівників та представлено порядок обчислення за ними заробітної платі, що підлягає виплаті з урахування застосування податкової соціальної пільги.

Таблиця 2.28

Робочий документ контролера
з перевірки правильності застосування податкової соціальної пільги
за окремими працівниками ДНЗ «Пролісок» у квітні-червні 2022 року

ПІБ	Місяць	Нарахована з/п, грн.	Граничний розмір доходу для ПСП, грн.	Податкова соціальна пільга, грн.		Відхилення, грн.
				На підприємстві	За розрахунком контролера	
Солонченко Н.М.	04	3455,60	3470,00	0,00	1240,50	-1240,50
Солонченко Н.М.	05	3455,60	3470,00	0,00	1240,50	-1240,50
Сивирин О.В.	06	1181,82	3470,00	0,00	1240,50	-1240,50
Чаричанська Л.В.	06	1181,82	3470,00	0,00	1240,50	-1240,50
Ловейкіна Г.М.	06	1181,82	3470,00	0,00	1240,50	-1240,50
Солонченко Н.М.	06	3455,60	3470,00	0,00	1240,50	-1240,50

Отже, як свідчать дані таблиці 2.28 за наведеними працівниками розмір доходу був менший за гранично встановлений рівень – 3470,0 грн. (прожитковий мінімум на працездатну особу, встановлений на 1 січня поточного року, помножений на коефіцієнт 1,4: 2481,0 грн. * 1,4 = 3473,40 грн., округлений до найближчих десяти гривень). З цього виходить, що за всіма працівниками, представленими у таблиці 2.27 можна було застосовувати податкову соціальну пільгу, за умови, якщо вони нададуть до бухгалтерії закладу відповідну заяву. Через те, що податкова соціальна пільга соціальна не була застосована до таких працівників, відбувається завищення суми ПДФО, що утримується з таких працівників, і, як наслідок, заниження суми заробітної платі, що підлягає виплаті. У таблиці 2.29 представлено робочий документ контролера з перерахунку величини ПДФО з урахуванням

застосування податкової соціальної пільги.

Таблиця 2.29

Робочий документ контролера з перерахунку ПДФО
за окремими працівниками ДНЗ «Пролісок» з урахуванням податкової
соціальної пільги за квітень-червень 2022 року

ПІБ	Місяць	Нарахована з/п, грн.	Податкова соціальна пільга, грн.	Податок на доходи фізичних осіб		Відхилення, грн.
				На підприємстві	За розрахунком контролера	
Солонченко Н.М.	04	3455,60	1240,50	622,01	398,72	-223,29
Солонченко Н.М.	05	3455,60	1240,50	622,01	398,72	-223,29
Сивирин О.В.	06	1181,82	1240,50	212,73	0,00	-212,73
Чаричанська Л.В.	06	1181,82	1240,50	212,73	0,00	-212,73
Ловейкіна Г.М.	06	1181,82	1240,50	212,73	0,00	-212,73
Солонченко Н.М.	06	3455,60	1240,50	622,01	398,72	-223,29
Разом				2504,22	1196,16	-1308,06

Отже, за даними таблиці 2.29 видно, що загальна величина завищення податку на доходи фізичних осіб через порушення порядку застосування до доходів працівників у вигляді заробітної плати податкової соціальної пільги у ДНЗ «Пролісок» за II квартал 2022 року складає 1308,06 грн.

У таблиці 2.30 наведемо порядок перерахунку контролера суми заробітної плати, що підлягали виплаті працівникам з урахуванням застосування податкової соціальної пільги для обчислення ПДФО.

Таблиця 2.30

Робочий документ контролера з перерахунку заробітної плати працівникам ДНЗ «Пролісок» з урахування застосування податкової соціальної пільги для обчислення ПДФО за квітень-червень 2022 року

ПІБ	Місяць	Нарахована з/п, грн.	Військовий збір, грн.	Податок на доходи фізичних осіб з урахуванням ПСП, грн.	Заробітна плата до виплати, грн.	
					На підприємстві	За розрахунком контролера
Солонченко Н.М.	04	3455,60	51,83	398,72	2833,59	3005,05
Солонченко Н.М.	05	3455,60	51,83	398,72	2833,59	3005,05
Сивирин О.В.	06	1181,82	17,73		969,09	1164,09
Чаричанська Л.В.	06	1181,82	17,73		969,09	1164,09
Ловейкіна Г.М.	06	1181,82	17,73		969,09	1164,09
Солонченко Н.М.	06	3455,60	51,83	398,72	2833,59	3005,05
Разом			208,68	1196,15	11408,05	12507,42

Отже, загальна сума заниження суми заробітної плати, що підлягає виплаті працівникам, зазначеним у таблиці 2.30, за II квартал 2022 року склала 1099,37 грн., а у розрізі працівників:

- ❖ Солонченко Н.М. – 514,37 грн.;
- ❖ Сивирин О.В. – 195,0 грн.;
- ❖ Чаричанська Л.В. – 195,0 грн.;
- ❖ Ловейкіна Г.М. – 195,0 грн.

Контролером рекомендовано провести роз'яснювальну роботу серед працівників щодо можливості застосування податкової соціальної пільги на підставі поданої заяви, а також зауважити на тому, що є й вищі розміри податкової соціальної пільги (на дітей тощо) для того, щоб працівники могли скористатись своїм законним правом. За вже проведеними розрахунками, за наявності Заяв на застосування податкової соціальної пільги, перерахувати суму доходу, від якого обчислюється ПДФО, здійснити виплату несплаченої заробітної плати працівникам, зазначеним у таблиці 2.30., а

також подати уточнюючий розрахунок до Об'єднаної звітності, зокрема – Додаток 4 ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору».

Також зауваження контролера викликав порядок визначення бази оподаткування єдиним соціальним внеском у травні 2022 року за такою працівницею ДНЗ «Пролісок» як Вусата Людмила Сергіївна, що працює на посаді підсобного працівника. Так, за даними звітності з'ясовано, що Вусата Л.С. перебувала у трудових відносинах з ДНЗ «Пролісок» у травні 2022 року 31 календарний день. Нараховано заробітну плату їй у розмірі 6467,83 грн., тобто на 32,17 грн. менше від мінімально затвердженого розміру. ЄСВ обчислюється виходячи із фактично нарахованої заробітної плати: $6467,83 \text{ грн.} * 22\% = 1422,92 \text{ грн.}$ Це і зазначено у Додатку 1 «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам» за травень 2022 року. Контролер вважає, що за даним працівником у звітності має бути зазначена колонка 18 «Різниця між мінімальною та фактичною заробітною платою» та донараховано єдиний соціальний внесок від суми різниці: $32,17 \text{ грн.} * 22\% = 7,08 \text{ грн.}$ Контролер рекомендує відкоригувати дану помилку та подати уточнюючу звітність.

Висновки до розділу 2

ДНЗ «Пролісок» зареєстрований 29.03.2004р. за реєстраційним номером 14301200000000177. Код ЄДРПОУ 26505177. Юридична адреса розташування: 28400, Кіровоградська область, селище міського типу Компаніївка, вул. Тополина, будинок 3. Засновником ДНЗ «Пролісок» є Компаніївська селищна рада. Основним і єдиним видом діяльності ДНЗ «Пролісок» згідно із КВЕД є 85.10 «Дошкільна освіта». На даний час в ДНЗ «Пролісок» функціонує п'ять вікових груп, зараховано 100-120 дітей від 3 до 6 років.

Кошторисом на 2022 рік було передбачено надходження від загального

та спеціального фондів 4 908 600,0 грн., а фактичні доходи склали 4 872 790,0 грн., що на 35 810,0 грн. менше (план за надходженнями виконано на 99,27%). Загальна величина видатків як загального, так і спеціального фонду за кошторисним розрахунком становила 4 908 600,0 грн., а фактичні видатки становили 4 634 060,0 грн., тобто на 274 540,0 грн. менше (план виконано на 94,41%).

Окремого структурного підрозділу – бухгалтерії в ДНЗ «Пролісок» немає. Облік ведеться централізованою бухгалтерією Компаніївської селищної ради. Всі необхідні первинні документи, у тому числі з обліку праці – табелі обліку робочого часу, заяви тощо ведуться керівником садочку та передаються до централізованої бухгалтерії наприкінці кожного робочого щотижня. На підставі поданих документів бухгалтерія Компаніївської селищної ради здійснює нарахування заробітної плати, утримує усі передбачені законодавством податки і збори, здійснює виплату заробітної плати, формує та подає у якості податкового агента Об'єднану звітність. Посадові оклади працівників дошкільного закладу становлять основну заробітну плату. Додаткова заробітна плата в досліджуваній установі – варіативна складова, на розмір якої впливає стаж роботи, інтенсивність праці, особливі умови тощо. Витрати на оплату праці в ДНЗ «Пролісок» включаються до обмінних операцій відповідно до вимог НП(С)БО у державному секторі 135 «Витрати».

В ДНЗ «Пролісок» здійснюються утримання із заробітної плати працівників: податку на доходи фізичних осіб, військового збору, а також нараховується та сплачується до бюджету єдиний соціальний внесок, розмір якого становить 22% від нарахованої заробітної плати. Слід підкреслити, що у випадку, коли працівнику за звітний (податковий) місяць нараховано заробітну плату, розмір якої є меншим від мінімально встановленого, базою для нарахування єдиного соціального внеску є мінімальна заробітна плата.

Проведена перевірка обліку праці виявила те, що у Табелі обліку робочого часу відсутні табельні номери працівників, він не містить підпису

особи, що відповідальна за його складання, а позначки, що використовуються, зокрема «Ф» не відповідають жодним умовним позначкам.

Також зауваження контролера викликав порядок застосування податкової соціальної пільги. В ДНЗ «Пролісок» мали місце випадки, коли працівникам нараховувалась заробітна плата, розмір якої перебуває у межах граничного розміру доходу, до якого згідно вимог ПКУ може бути застосована податкова соціальна пільга, але вона не застосована.

Зауваження контролера викликав порядок визначення бази оподаткування єдиним соціальним внеском у травні 2022 року за такою працівницею ДНЗ «Пролісок» як Вусата Людмила Сергіївна, що працює на посаді підсобного працівника, коли ЄСВ по ній обчислювався від фактичної заробітної плати, що менша за мінімально встановлену.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Напрямки поліпшення організації та методики обліку і контролю розрахунків з оплати праці в закладах дошкільної освіти

«Тенденції, що відбуваються в економіці України, зумовлюють необхідність відновлення спроможності заробітної плати працівників бюджетних установ бути стимулом до творчої активності, прояву ділових і особистісних якостей. Заробітна плата в бюджетних установах є виплатами працівникам, що надаються за використану працю та є ціною витраченої праці. Виплати працівникам бюджетних установ відіграють роль інструменту соціального захисту та компенсацій, які надаються державою через суб'єктів господарювання державного сектора в обмін на послуги працівників. Тому процеси реформування бухгалтерського обліку в бюджетних установах та зміни діючої системи нарахування заробітної плати вимагають докорінних змін у методології обліку та контролю нарахування заробітної плати» [13; 6].

Необхідність удосконалення організаційно-методичних аспектів обліку та контролю розрахунків із оплати праці посилюється негативною динамікою відкриття цивільних і господарських проваджень пов'язаних із порушеннями при виплаті зарплат в Україні за останні роки.

Як зазначалось у першому розділі, в Україні наразі оплата праці в усій бюджетній сфері, здійснюється за двома варіантами:

- ❖ використання Постанови КМУ «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [70];
- ❖ за схемами посадових окладів, що регулюється профільними нормативно-правовими актами (оплата праці працівників

правоохоронних органів, суддів, державних службовців, органів прокуратури тощо).

Паралельне існування двох систем «є негативним явищем, оскільки не забезпечує уніфікованого підходу до оцінювання складності робіт і диференціації тарифних умов оплати праці всіх працівників» [93, с. 12].

Проблему несвоєчасного погашення заборгованості із виплати заробітної плати для закладів дошкільної освіти можна вирішити «через раціональне використання бюджетів шляхом режиму економії та посилення контролю за сплатою податків та зборів, внесення інших платежів та цільове бюджетних коштів» [5, с. 156].

Вдосконалення організації обліку розрахунків із заробітної плати в бюджетних установах у цілому та в закладах дошкільної освіти зокрема, має вирішувати такі принципові завдання:

- ❖ правильне обчислення робочого часу та належний облік праці;
- ❖ контроль за дотриманням раціонального використання робочого часу та штатної дисципліни;
- ❖ достовірне обчислення нарахованої оплати праці та правомірні утримання з неї;
- ❖ здійснення своєчасних і повних розрахунків пов'язаних із нарахуванням і виплатою заробітної плати;
- ❖ якісний контроль за використанням фонду оплати праці;
- ❖ забезпечення користувачів якісною інформацією про працю і заробітну плату.

Виконання окреслених завдань дозволить правильно організувати процеси обліку і контролю розрахунків із заробітної плати працівників бюджетних установ, у т.ч. і в закладах дошкільної освіти.

«Одним із шляхів вирішення зазначених завдань є впровадження в бюджетних установах певних елементів управлінського обліку. Так, для обґрунтування розподілу сум утримань та нарахувань на заробітну плату по джерелам фінансування доцільно запропонувати інформативну таблицю, де

має вказуватися загальна сума утримань та нарахувань за відповідний місяць. Розроблена таблиця дає змогу при перерахуванні обов'язкових платежів до бюджету і отримання готівки на виплату заробітної плати визначати фонди здійснюваних виплат» [6] – таблиця 3.1.

Поряд із таблицею 3.1 для визначення загальної суми утримань і нарахувань у закладі дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, Компаніївського району, Кіровоградської області доцільно використовувати інформативну таблицю 3.2, що відображатиме нарахування заробітної плати та інших виплат персоналу за кожен місяць.

Таблиця 3.1

Пропозиція із застосування форми управлінського обліку
для визначення нарахування, утримань і виплати заробітної плати
для закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок»
Компаніївської селищної ради, Компаніївського району,
Кіровоградської області

Показник	Сума, грн.
Утримання із заробітної плати	
Джерело фінансування	Загальний фонд
	Спеціальний фонд
Нарахований дохід	Разом:
Податок на доходи фізичних осіб (18%)	
Військовий збір (1,5%)	
Профспілкові внески	
Інші утримання (наприклад, за виконавчими листами)	
Нарахування на фонд оплати праці	
Джерело фінансування	Загальний фонд
	Спеціальний фонд
ЄСВ із заробітної плати	
ЄСВ із лікарняних	
ЄСВР за договорами цивільно-правового характеру	
Загальна сума нарахувань на фонд оплати праці	Разом:

Таблиця 3.2

Пропозиція із застосування форми управлінського обліку
для визначення нарахування, утримань і виплати заробітної плати
працівників Компаніївської селищної ради,
Компаніївського району, Кіровоградської області у цілому
та працівників закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» зокрема

Показник	Фінансування (сума, грн.)	
	У цілому за Компаніївською селищною радою	За закладом дошкільної освіти № 1 «Пролісок»
Нарахована заробітна плата		
Основний оклад		
Індексація заробітної плати		
Відпускні		
Відпускні наступного місяця		
Одноразова допомога на оздоровлення		
Доплата за категорію		
Доплата за складність і напруженість		
Доплата за суміщення професій		
Доплата за заміну працівників		
Доплата за роботу в нічні години		
Доплата за особливу працю		
Доплата за шкідливі умови праці		
Доплата за класність		
Доплата за стаж роботи		
Премії до свят		
Премія з фонду оплати праці		
Нарахований дохід – разом:		
Утримання із нарахованої заробітної плати		
Податок на доходи фізичних осіб (18%)		
Військовий збір (1,5%)		
Профспілкові внески		
Інші утримання (наприклад, за виконавчими листами)		
Утримання із нарахованої заробітної плати – разом:		
Нарахування на фонд оплати праці		
ЄСВ із заробітної плати		
ЄСВ із лікарняних		
ЄСВР за договорами цивільно-правового характеру		
Загальна сума нарахувань на фонд оплати праці – разом:		

Для удосконалення організації бухгалтерського обліку в частині нарахування та виплати заробітної плати для закладів дошкільної освіти

важливим є покращення синтетичного і аналітичного обліку цього виду розрахунків. «Синтетичний облік надає узагальнюючу інформацію і є основою для складання фінансової звітності. Дані аналітичного обліку характеризують розміщення та склад персоналу за місцями його використання, відпрацьований і невідпрацьований час, фонд заробітної плати і його структуру, динаміку заробітної плати за категоріями персоналу, місцями виникнення витрат. Він є основним при визначенні розміру заробітної плати, відрахувань з неї та при віднесенні на рахунки витрат» [6].

Для бюджетних установ та для закладів дошкільної освіти зокрема, доцільним буде запропонувати використання уточненого складу аналітичних рахунків четвертого і п'ятого порядків до субрахунку 651 «Розрахунки із заробітної плати» (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3

Запропоновані аналітичні рахунки для закладів дошкільної освіти
до субрахунку 651 «Розрахунки із заробітної плати»

65				Розрахунки з оплати праці
	651			Розрахунки із заробітної плати
		6511		Розрахунки за нарахованими виплатами
			65111	Поточні виплати
			65112	Заробітна плата за окладами і тарифами
			65113	Інші нарахування з оплати праці
			65114	Премії та інші заохочувальні виплати
			65115	Виплати за невідпрацьований час
		6512		Виплати при звільненні
		6513		Розрахунки за виплатами відпускних
		6514		Виплати після трудової діяльності

Такий склад аналітичних рахунків може забезпечити більш детальне врахування різних видів виплат працівникам державного сектору, забезпечить дотримання вимог НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам» і дозволить деталізувати інформацію при формуванні бухгалтерських проведення.

Удосконалюючи організацію контролю у частині нарахування заробітної плати доцільно приділити увагу покращенню його планування,

адже від цього залежить ефективність його проведення [13] (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4

Удосконалена програма проведення контролю розрахунків
з оплати праці для закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок»
Компаніївської селищної ради, Компаніївського району,
Кіровоградської області

Контрольні процедури	Джерела інформації	Виконавець	Термін проведення
Перевірка дотримання відповідних положень законодавства про працю			
Перевірка правильності оформлення працівників (їх прийняття, переміщення і звільнення)	Накази, контракти, трудові договори, особові картки	Врадій Р.Е.	
Перевірка правильності застосування при погодинній оплаті – тарифних ставок та при відрядній оплаті – норм і розцінок	Штатний розклад, тарифікаційний список, наряди, Правила внутрішнього трудового розпорядку в бюджетній установі, алгоритми розрахунків	Врадій Р.Е.	
Перевірка обліку робочого часу та дотримання встановлених режимів роботи	Табелі обліку робочого часу, особові картки	Врадій Р.Е.	
Контроль системи нарахування заробітної плати			
Перевірка обґрунтованості усіх нарахувань заробітної плати	Положення з оплати праці, особові картки, трудові договори, розрахунково-платіжні відомості, штатний розклад, табелі обліку робочого часу	Врадій Р.Е.	
Перевірка обґрунтованості й правильності нарахування додаткових виплат	Накази з особового складу, лікарняні листи, особові рахунки	Врадій Р.Е.	
Перевірка правильності розрахунку середньої заробітної плати для різних цілей	База для розрахунку середнього заробітку, табелі обліку робочого часу, розрахунково-платіжні відомості	Врадій Р.Е.	
Контроль обґрунтованості і наявності підстав для застосування пільг			
Перевірка правомірності застосування пільг для обчислення суми податку на доходи фізичних осіб	Документи, що надані співробітником у підтвердження права використання податкових соціальних пільг	Врадій Р.Е.	

Контрольні процедури	Джерела інформації	Виконавець	Термін проведення
Перевірка правильності утримань згідно виконавчих листів	Наявність виконавчих листів та їх реєстр, алгоритми розрахунку за окремими листами, особові рахунки, механізм формування бази для утримання	Врадій Р.Е.	
Перевірка правильності визначення сукупного доходу з метою оподаткування доходів фізичних осіб	Розрахунок, таблиці обліку робочого часу, розрахунково-платіжні відомості	Врадій Р.Е.	
Перевірка наявності депонованих сум заробітної плати	Касові документи, Книга аналітичного обліку депонованої заробітної плати	Врадій Р.Е.	
Перевірка порядку ведення аналітичного та синтетичного обліку нарахування заробітної плати, а також зведених розрахунків із оплати праці			
Перевірка ведення аналітичного обліку розрахунків за окремими фізичними особами за всіма видами нарахувань	Розрахунково-платіжні документи на кожного співробітника, особові рахунки	Врадій Р.Е.	
Перевірка правильності формування й відображення оборотів за даними Головної книги із аналогічними показниками у регістрах синтетичного обліку	Головна книга, оборотно-сальдові відомості, журнали, картка рахунка, кореспонденція рахунків із нарахувань і утримань із заробітної плати	Врадій Р.Е.	
Оформлення результатів контролю			
Оформлення результатів перевірки	Сукупність даних, розрахунків, довідок, робочих звітів, що узагальнюють результати контролю	Врадій Р.Е.	
Представлення результатів перевірки	Звіт (акт, довідка) за результатами перевірки	Врадій Р.Е.	

Представлена програма контролю нарахування заробітної плати для закладу дошкільної освіти № 1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради, Компаніївського району, Кіровоградської області є основою планування контрольного процесу, що включає чіткий перелік питань та додаткові процедури з обліку праці та здійснення якісного контролю за використанням праці й фонду її оплати.

3.2. Рекомендації з удосконалення механізму здійснення оплати праці

«Низький рівень заробітної плати на підприємствах бюджетної сфери негативно позначається на мотивації працівників, негативно впливає на престиж професії викладача, педагога, медика, соціального працівника, державного службовця, спричиняє втрату інтересу до трудової діяльності як способу матеріального забезпечення, зумовлює пошук вторинної й третинної зайнятості або ж пошук роботи на підприємствах інших видів економічної діяльності з більшим рівнем трудових доходів. Відтік людського капіталу з таких видів економічної діяльності, як охорона здоров'я, освіта, наука, розвиток яких має першочергове значення для забезпечення економічного зростання країни, її конкурентоспроможності, безумовно, є негативним явищем» [5, с. 155].

Наразі заробітна плата працівників закладів дошкільної освіти вдвічі менша середньої по країні та дуже далека від гідного рівня життя. Якщо порівнювати з країнами ЄС, то співвідношення середньої зарплати в Україні у дошкіллі та середньої по країні є найнижчим у Європі (так, зарплата вихователів у Португалії складає 184% від середньої по країні, у Литві – 116%, у Польщі – 85%, у Чехії – 83%). «Також прикметно, що на понад 300 тисяч персоналу дошкілля абсолютну більшість складають жінки (99% педагогічного та 82% технічного). Тож питання оплати праці в садочках тісно пов'язано з фемінізацією бідності» [85].

Як відомо, ринок праці в якості економічної категорії «представляє собою систему виробничих відносин між робітниками, підприємцями і державою, по-перше, з приводу обміну індивідуальної здібності до праці на фонд засобів, необхідних для відтворення робочої сили, та, по-друге, з приводу розміщення робітників в системі суспільного розподілу праці у відповідності до законів товарного виробництва та обороту» [2, с. 121].

Економічно розвинені країни на 90% спираються на найману працю, тобто, працівники пропонують власну робочу силу в розрахунок на її

достойну оплату, формуючи тим самим пропозицію, а роботодавці – пред’являючи попит сплачують за неї. На практиці ринок праці функціонує як механізм виявлення і погодження попиту і пропозиції робочої сили, тобто має спільні риси з іншими загальними складовими ринку – попит, пропозиція, ціна. При цьому, ринок праці відрізняється від інших ринків, оскільки для працівника продаж власної робочої сили (ціна, що отримується як заробітна плата), як правило є основним джерелом життєдіяльності, а тому не можна відкладати на тривалий час продаж робочої сили в очікуванні більш сприятливого співвідношення «попит» - «пропозиція».

Ми повністю підтримуємо думку, що «система оплати праці у державному секторі має низку недоліків: низькі тарифні ставки та оклади, незначна міжпосадова диференціація заробітної плати, міжгалузеві диспропорції у розмірах посадових окладів працівників, які виконують однакову за складністю та функціональними ознаками роботу, неадекватна оцінка праці провідних спеціалістів тощо. У зв’язку з цим заробітна плата працівників бюджетної сфери не виконує своїх основних функцій – відтворювальної та мотиваційної» [5, с. 157].

Це виступає демотиваційним чинником і для працівників дитячих дошкільних закладів освіти, і для інших категорій населення, адже «негативно впливає на статус більшості професій бюджетного сектору економіки, спричиняє втрату інтересу до трудової діяльності як способу матеріального забезпечення, зумовлює пошук роботи на підприємствах інших видів економічної діяльності з більшим рівнем трудових доходів тощо» [5, с. 157].

Отже, одним із пріоритетів держави має бути саме реформування політики оплати праці для всіх працівників бюджетної сфери задля їх зацікавленості в кінцевому результаті праці, посиленні мотивації та забезпеченні об’єктивної диференціації розміру заробітної плати.

Рівень мінімальної заробітної плати може гарантуватись лише державою через встановлення граничних норм (ставки оплати праці, тарифні

сітки, тривалість робочого часу, оподаткування, пільги тощо). Різкі коливання на ринку праці, котрі можуть виникати у результаті циклічних змін, а також відставання попиту на робочу силу від її пропозиції зачасти призводять і до соціальних вибухів, а не лише до значних порушень у механізмах відтворення робочої сили.

Ринок праці зазнає постійних змін і наразі характеризується такими напрямками розвитку:

- ❖ зростання ролі профспілок через розширення влади у працівників і зрівняння їх прав із роботодавцями;
- ❖ послаблення соціальних недоліків шляхом удосконалення законодавства про соціальні гарантії, медицину, освіту, пільги в житловому будівництві;
- ❖ держава бере на себе більшу відповідальність за рівень виробництва, тобто збільшує попит і нарощує виробництво (це можливо або через збільшення видатків із бюджету, або через зниження податків, або двома цими шляхами).

Так, «соціально-економічні аспекти заробітної плати визначаються тим, що ця категорія відображає макроекономічне і мікроекономічне середовище і одночасно визначається їхніми чинниками. До макроекономічних чинників, які визначають рівень заробітної плати, віднесемо рівень розвитку національної економіки (ВВП в розрахунку на одну особу), обсяг виробленої галузями продукції, співвідношенням між проміжним споживанням виробленої галузями продукції і доданою до неї вартістю або ВВП, умови національного, регіонального і галузевого ринку праці, рівень розвитку системи соціального партнерства, діяльність профспілок на ринку праці, державне регулювання заробітної плати, рівень цін на споживчі товари і послуги. Відповідно мікроекономічними чинниками є кінцеві результати діяльності фірми, рівень кваліфікації і спеціалізації працівника, системи оплати праці та її стимулювання на підприємстві» [31, с. 237].

«Економічне зростання створює передумови для збільшення зайнятості та доходів населення, підвищення продуктивності його праці. Однак об'єктивні нерівномірності виходу з кризи окремих галузей і підприємств, істотні відмінності у співвідношенні інтенсивних та екстенсивних чинників обумовлюють неминучі диспропорції національного ринку праці, різнонаправленість розвитку окремих його сегментів. У поєднанні з прорахунками політики ринку праці це спричинило низку проблем» [101, с. 450].

Передусім йдеться «про нестачу робочих місць та високу частку робочих місць з небезпечними умовами праці та низькими вимогами до якості робочої сили, що є результатом не лише малих інвестицій, а насамперед їхньої нераціональної спрямованості, відсутності чіткої програми інвестиційної діяльності. Якість пропозиції робочої сили часто не відповідає сучасним вимогам щодо її професійно-освітньої підготовки, трудової та виконавчої дисципліни, мобільності та економічної активності в цілому. Наслідком незбалансованості пропозиції робочої сили із попитом на неї є високий рівень безробіття, зокрема прихованого та часткового, та велика частка безробітних, які не мають роботи понад 1 рік. Водночас нераціональною є галузева структура зайнятості» [37, с. 61].

Процес становлення в Україні ринку праці супроводжується посиленням його сегментації, адже в соціально-економічній структурі працездатного населення помічаються суттєві зрушення, що трансформують всезагальну зайнятість у сегментований ринок праці. Таким чином, кожен сегмент як зайнятого, так і не зайнятого населення починає відрізнятися економічною поведінкою, рівнем та стабільністю доходів, специфікою свого соціального статусу, гарантіями зайнятості, конкурентоспроможністю та власною захищеністю на ринку праці.

«Сучасний ринок праці України характеризується професійно-кваліфікаційним дисбалансом робочої сили та неоднорідністю кон'юнктури. У деяких регіонах вона є трудонадлишковою (пропозиція робочої сили

перевищує попит на неї). Це здебільшого сільськогосподарські території країни. В інших регіонах навпаки – є трудодефіцитною. У них провідними вважаються наступні економічні галузі: будівництво, хімічна, добувна, оборонна промисловості, що мають проблеми із задоволенням потреб у працівниках. На цих виробництвах користуються попитом фахівці високої кваліфікації, але їх підготовка здійснюється у недостатній кількості і зорієнтована не на потреби економіки, а на ажіотажний попит на певні спеціальності» [76].

Н. Бондаренко та Є. Осипова роблять висновок, що «діюча державна політика нездатна забезпечити громадян гідною та своєчасною платою за працю. Тому формування ефективної політики у сфері оплати праці є дуже важливим аспектом сьогодення, адже роль держави у визначенні такої політики була і залишається вирішальною» [5, с. 157].

Слушною є думка, що «основою всіх економічних перетворень в Україні на найближчі роки має стати саме реформа заробітної плати, що вирішує не лише соціальні проблеми, але й є своєрідним трампліном для економічного піднесення в усіх галузях національної економіки» [93, с. 138].

«В Україні економічна необґрунтованість заробітної плати та недосконалість соціально-трудова відносин спричинює соціально-економічну напруженість у суспільстві. Фактично заробітна плата не виконує властивих їй функцій і характеризується неринковими проявами такими, як існуванням тіньової заробітної плати, відсутністю залежності оплати праці від рівня освіти, затримками виплати заробітної плати, практичною відсутністю впливу профспілок на формування заробітної плати та значною регіональною та міжгалузевою диференціацією. Такі соціально-економічні реалії в Україні обумовлюють посилення обґрунтованого державного регулювання заробітної плати» [31, с. 239].

Отже, «покращення стану ринку праці вимагає вирішення ряду питань, а саме: вдосконалення нормативно-правових засад у сфері зайнятості, забезпечення розвитку бізнесу та стимулювання самозайнятості,

забезпечення гідного рівня оплати праці в усіх сферах, подолання дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці» [76].

Пріоритетними напрямками реформування українського ринку праці є удосконалення системи оплати праці, розширення можливостей отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів, соціальна підтримка окремих груп; підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили; сприяння ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення; запобігання зростанню безробіття через створення робочих місць за рахунок різних джерел фінансування, впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятих, реструктуризації економіки і піднесення вітчизняного виробництва» [101, с. 450].

Висновки до розділу 3

Головними недоліками оплати праці у дошкільних закладах освіти, як і в державному секторі зокрема, є низькі оклади та тарифні ставки, замала міжпосадова диференціація розмірів заробітної плати, неадекватна оцінка праці для провідних спеціалістів тощо. Саме вдосконаленню цих напрямків в організації оплати праці необхідно звертати увагу при розробці пропозицій із вдосконалення її обліку та контролю.

У посиленні сегментації ринку праці в Україні на сучасному етапі приймають участь різні фактори, зокрема: повномасштабна війна, структурні зміни в економіці, спад виробництва, поява альтернативних форм діяльності, зниження стандартів життя громадян. Наслідком дій таких факторів є значне загострення проблем безробіття, розшарування населення, зубожіння певних соціальних верств і загальне зниження рівня життя українців.

Правильно підібрана модель удосконалення системи оплати праці має враховувати завдання і функції конкретного робочого місця, особливості трудового процесу, вимоги до професії і кваліфікації працівника, його особисті інтереси, а також бути ефективним мотивуючим фактором та організаційним засобом підвищення добробуту населення.

ВИСНОВКИ

Праця та її оплата є одними із найважливіших соціально-економічних явищ та доволі складними економічними категоріями. Оплата за працю у формі зарплати є основним, а зачасти й єдиним джерелом доходів найманих працівників та основою матеріального добробуту населення країни. Заробітна плата займає центральну роль в існуванні ринкових відносин та виступає ефективним елементом відтворення суспільного продукту. Для роботодавців же заробітна плата є значною частиною їх сукупних витрат виробництва, але й доволі ефективним засобом для мотивації працівників у досягненні найвищих цілей діяльності за мінімальних термінів. Заробітна плата – це також і задоволення фізичних, інтелектуальних, освітніх потреб суспільства, надання освітньо-культурних послуг та послуг із навчання зі сторони установ державного сектору.

Оплата праці у заклад дошкільної освіти, що знаходяться на фінансуванні з державного та місцевих бюджетів, регулюється переважно такими ж законодавчими вимогами і принципами, що й оплата праці у небюджетній сфері. Проте, є певні специфічні особливості, зокрема: праця має переважно розумовий характер; результатом здійснюваної роботи в основному є послуги, не уречевлена продукція; у складі сукупних витрат цих установ 60-80% усіх витрат припадає на оплату праці; доволі високий рівень кваліфікації працюючих; фінансування витрат на оплату праці, як правило, здійснюється у межах передбачених кошторисом доходів і витрат асигнувань; для визначення конкретних розмірів оплати праці застосовують посадові оклади, що розраховуються на основі тарифних ставок.

Специфіка діяльності бюджетних установ до яких належать і заклади дошкільної освіти, визначає необхідність розробки удосконалених методик ведення бухгалтерського обліку, що базувались би на врахуванні облікових і контрольних вимог. Проте, наразі невирішеними залишаються питання забезпечення дієвої системи оплати праці, формування якісних механізмів

надбавок та доплат, розробка раціонального документообороту, впровадження інформативних рахунків тощо.

Якісно організований облік праці та розрахунків із персоналом з її оплати дозволяє впевненість працівникам у правильності здійснення нарахувань, утримань і порядку розрахунку належної до виплати суми, а також допомагає в отриманні користувачами об'єктивної інформації про людський капітал і можливі напрямки покращення його використання.

Контроль праці означає певну систему заходів стосовно збору інформації, її аналізу й оцінки та з'ясування на цій основі фактичної ефективності діяльності з організації праці та її оплати. Якісний контроль розрахунків із оплати праці забезпечить дотримання вимог чинного законодавства з оплати праці та підтвердить правильність відображення цих операцій в обліку.

Основним видом діяльності за КВЕД комунального закладу «Компаніївський заклад дошкільної освіти №1 «Пролісок» Компаніївської селищної ради Кіровоградської області» є 85.10 «Дошкільна освіта». Він зареєстрований у Державній службі статистики України, як респондент статистичних досліджень; як платник податків – у Компаніївській ДПІ Головного управління ДПС у Кіровоградській області; як платник єдиного внеску – внесений до Реєстру платників єдиного внеску.

Кошторисом ДНЗ «Пролісок» було передбачено надходження від загального та спеціального фондів 4 908 600,0 грн., а фактичні доходи склали 4 872 790,0 грн., що на 35 810,0 грн. менше. План за надходженнями виконано на 99,27%. Загальна величина видатків як загального, так і спеціального фонду за кошторисним розрахунком становила 4 908 600,0 грн., а фактичні видатки становили 4 634 060,0 грн., тобто на 274 540,0 грн. менше, а план виконано на 94,41%.

У штаті ДНЗ «Пролісок» не виділена штатна одиниця бухгалтера. Ведення бухгалтерського обліку здійснюється централізованою бухгалтерією

Компаніївської селищної ради. Первинна документація групується та передається керівником ДНЗ «Пролісок».

Виплата заробітної плати працівникам ДНЗ «Пролісок» проводиться за рахунок коштів місцевого бюджету та складається з основної та додаткової заробітної плати. Посадові оклади працівників дошкільного закладу становлять основну заробітну плату. Додаткова заробітна плата в досліджуваній установі – варіативна складова. В ДНЗ «Пролісок» вона складається з: щомісячної надбавки за вислугу років у розмірі: понад 3 роки – 10%; понад 10 років – 20%; понад 20 років – 30% посадового окладу; щомісячна надбавка за престижність праці – 20% посадового окладу; щомісячна надбавка за роботу з дезінфікуючими засобами (для медичних сестер) – 10% посадового окладу. Також колективним договором в ДНЗ «Пролісок» передбачені компенсаційні та інші заохочувальні виплати, матеріальна допомога на оздоровлення тощо.

На грудень 2021 та на 2022 рік у штаті ДНЗ «Пролісок» передбачено 31,4 штатних одиниці, а місячний фонд основної заробітної плати становить 156654,0 грн.

Централізованою бухгалтерією Компаніївської селищної ради, що здійснює облік праці та її оплати в ДНЗ «Пролісок» здійснюються утримання із заробітної плати працівників: податку на доходи фізичних осіб, військового збору. Також можуть здійснюватися утримання із заробітної плати утримань за виконавчими листами. ДНЗ «Пролісок» є роботодавцем, а тому нараховує та сплачує до бюджету єдиний соціальний внесок, розмір якого становить 22% від нарахованої заробітної плати.

При здійсненні контролю розрахунків з працівниками за заробітною платою зауваження викликав порядок оформлення табеля обліку робочого часу – сама форма та позначки у ній не відповідають вимогам. Також зауваження контролера викликав порядок застосування податкової соціальної пільги – мали місце випадки, коли працівникам нараховувалась заробітна плата, розмір якої перебуває у межах граничного розміру доходу,

до якого згідно вимог ПКУ може бути застосована податкова соціальна пільга, але вона не застосовувалась. Також зауваження контролера викликав порядок визначення бази оподаткування єдиним соціальним внеском у травні 2022 року за такою працівницею ДНЗ «Пролісок» як Вусата Людмила Сергіївна, що працює на посаді підсобного працівника. З'ясовано, що за Вусатою Л.С. обчислено ЄСВ не від мінімальної заробітної плати, а від фактичної, що на 32,17 грн. менше. Було надано рекомендації щодо виправлення помилок та профілактики порушень у майбутньому.

Удосконалення обліку і контролю праці та її оплати у закладах дошкільної освіти є дуже важливим, оскільки це допоможе забезпечити справедливу оплату праці вихователів та інших працівників, зменшити можливість зловживань і корупції, покращити якість надання послуг та забезпечити ефективне використання коштів державного і місцевих бюджетів.

Одним з головних завдань удосконалення обліку і контролю праці є встановлення чітких стандартів та критеріїв оцінки роботи працівників закладів дошкільної освіти. Це може включати оцінку якості роботи з дітьми, виконання адміністративних обов'язків, професійний розвиток та інші критерії. Для забезпечення ефективного контролю за оплатою праці необхідно встановити систему моніторингу за виконанням роботи та виплатою заробітної плати. Така система може включати в себе регулярні перевірки, аудити та інші методи контролю. Крім того, необхідно забезпечити належний рівень фінансування закладів дошкільної освіти, що дозволить довести оплату праці працівників до конкурентоспроможної та сформує матеріально-технічну базу для надання якісних послуг у сфері дошкілля.

Представлені рекомендації щодо використання розроблених інформативних таблиць у частині деталізації даних із нарахування заробітної плати, утримань з неї та нарахування на фонд оплати праці дозволять відслідковувати напрямки здійснення виплат (загальний чи спеціальний

фонд), що, у свою чергу, підвищить повноту необхідної інформації при складанні звітності та допоможе скоротити витрати часу обліково-бухгалтерського персоналу.

Реформування системи оплати праці у закладах дошкільної освіти має відбуватись шляхом поетапного підвищення заробітної плати, що дозволить створити ефективний мотиваційний механізм, що ґрунтуватиметься на поєднанні соціальних гарантій та економічних стимулів. Головним чинником соціально-економічних перетворень у частині перебудови ефективного механізму регулювання заробітної плати, має бути саме держава створивши сучасну правову і економічну базу та ставши гарантом розбудови й подальшого розвитку цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К.В. Облік в бюджетних установах : Навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2020. 312 с.
2. Богатирьов К.О. Особливості розвитку ринку праці Миколаївської області. С. 121-122. URL: http://econ2016.krasalex.com/wp-content/uploads/2017/02/2_ppt.pdf (дата звернення: 02.12.2023).
3. Богатирьов К.О. Ринок праці та стратегія зайнятості в ЄС. *Ефективна економіка*. 2012. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1593> (дата звернення: 02.12.2023).
4. Болотіна Н.Б., Чанишева Г.І. Трудове право України : підручник. К.: Вид-во «Знання», КОО, 2000. 564 с.
5. Бондаренко Н.М., Осипова Є.П. Заробітна плата як економічна категорія та її особливості в бюджетній сфері. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018. № 6. Т. 1. С. 152-158.
6. Бондаренко О.С., Салівон Т.В. Вдосконалення організації обліку заробітної плати в бюджетних установах. *Ефективна економіка*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2359> (дата звернення: 02.12.2023).
7. Бюджетна система : підручник / за ред. д.е.н., професора В.Г. Дем'янишина, д.е.н., професора О.П. Кириленко та д.е.н., професора З.М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
8. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 03.12.2023)
9. Васильчик С.В., Жидяк О.Р., Полянчич Т.М. Теоретичні основи формування оплати праці на підприємстві. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.12. С. 152-157.
10. Воронін О. Визначення показників економічної ефективності

- виробництва на основі модифікації ресурсного потенціалу. *Економіка України*. 2007. № 10. С. 29-37
- 11.Воронко Р.М., Хрищук Я.Е., Гатиляк Ю.О. Теоретичні основи та організаційно-методичні засади внутрішнього контролю витрат на оплату праці та розрахунків із персоналом. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 697-603.
- 12.Гамова О.В., Козачок І.А., Вініченко К.Г. Особливості визнання організації обліку та контролю дебіторської заборгованості у бюджетній установі. *Економіка та держава: науково-практичний журнал*. 2017. Вип. 1. С. 59-64.
- 13.Гамова О.В., Козачок І.А., Нікітюк А.В. Особливості обліку та удосконалення контролю нарахування заробітної плати в бюджетній організації. *Ефективна економіка*. 2019. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6880> (дата звернення: 05.12.2023).
- 14.Гресь Н.Л., Недоступ К.К. Облік і звітність в оподаткуванні: навч. пос. ; за заг. ред. проф. М.Т. Теловатої. Дніпро: НТУ «ДП», 2019. 152 с.
- 15.Деякі питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери : Постанова КМУ від 20.01.2021 р. № 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
- 16.Доплати і надбавки педпрацівникам у 2023 році / *Офіційний сайт Профспілки працівників освіти і науки України*. URL: <https://pon.org.ua/novyny/10225-doplaty-i-nadbavky-pedpracivnykam-u-2023-roci.html> (дата звернення: 05.12.2023)
- 17.Дружиніна В.В. Оптимізація фонду заробітної плати на підприємствах. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 9. С. 112-117.
- 18.Дудченко Н. І. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці в бюджетних установах. *Фінансові ринки і цінні папери*. 2009. № 15. С. 24-28.

- 19.Задорожня Л.А. Регулятивна ефективність персонального прибуткового податку: приклад України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Ірпінь, 2017. 266 с.
- 20.Ляш О.І., Дошак М.В. Соціально-економічні засади оплати праці в Україні та за її межами. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2007. Вип. 17.4. С. 165-168
- 21.Коваль Л.В. Формування системи обліку окремих видів діяльності на рівні підприємства. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 4. С. 175-185.
- 22.Кодекс законів про працю : Кодекс, Закон від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 04.12.2023).
- 23.Колот А.М. Методологічні аспекти розвитку теорії розподільчих відносин. URL: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Kolot408.pdf. (дата звернення: 04.12.2023).
- 24.Конвенція про захист заробітної плати від 01.07.1949 р. № 95 / Міжнародна організація праці. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_146. (дата звернення: 04.12.2023).
- 25.Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. (дата звернення: 04.12.2023).
- 26.Коптєва Г.М. Облік і звітність в оподаткуванні: навч. посібник. 2-ге вид., доп. та перероб. Харків, 2021. 492 с.
- 27.Лопушняк Г.С. Мінімальна заробітна плата: практика України та досвід країн Європейського Союзу. *Демографія та соціальна економіка*. 2017. № 1. С. 132-144.
- 28.Лукашевич В.М. Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч. посіб. Львів: Новий світ, 2014. 248 с.
- 29.Лучко М.Р., Зорій Н.М., Хорунжак Н.М. Контроль у державному

- секторі економіки : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 287 с.
- 30.Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за рівнем бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за денною та заочною формою навчання, Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 400 с.
- 31.Мартин О.М. Заробітна плата як економічна категорія: соціально-економічні аспекти. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.7. С. 232-240.
- 32.Меліхова Т.О., Петренко А.Е. Удосконалення методики внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 38-47.
- 33.Меліхова Т.О., С.С. Голубенко Документування обліку розрахунків за заробітною платою з метою зміцнення інформаційної безпеки підприємства. *Складні системи і процеси*. 2012. № 1 (21). С. 63-67
- 34.Меліхова Т.О., Феофанова І.В., Магда Г.В. Удосконалення методики внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 89-94.
- 35.Методичні рекомендації зі співставлення субрахунків бухгалтерського обліку та перенесення залишків : Наказ М-ва фінансів України від 21.12.2016 р. № 1127. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MF16093> (дата звернення: 05.12.2023)
- 36.Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2020. 272 с.
- 37.Міщенко В.С. Основи економічної теорії. К.: ТУПНЕ, 1994. 764 с.
- 38.Накісько О.В., Руденко С.В., Грідін О.В. Заробітна плата як невід'ємна складова системи мотивації праці. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2019. Вип. 200 «Економічні науки». С. 226-235.
- 39.Наумко Ю.С. Теоретичні засади формування системи управління трудовими ресурсами. *Ефективна економіка*. 2011. № 5. URL:

- <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=558> (дата звернення: 02.12.2023).
40. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» : Наказ М-ва фінансів України від 29.12.2011 р. № 1798. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-12#Text> (дата звернення: 02.12.2023).
41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» від 24.12.2010 р. № 1629. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11/conv#doc_info (дата звернення: 03.12.2023)
42. Нестеренко Ж.К. Особливості організації оплати праці в бюджетних установах та необхідність її комп'ютеризації. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 2. С. 158-162.
43. Пищуліна О.М. Нова ідеологія реформування заробітної плати: потреба та перспективи. *Стратегічні пріоритети*. 2007. № 1. С. 133-140.
44. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (дата звернення: 03.12.2023)
45. Подмешальська Ю.В., Панченко А.М. Удосконалення організації обліку заробітної плати. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 58-63.
46. Подмешальська Ю.В., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 400 с.
47. Покатаєва О.В. Шляхи вдосконалення системи оплати праці в бюджетних установах. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 10. С. 87-95.
48. Портянка А.Г. Контроль розрахунків з оплати праці. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/18593262.pdf> (дата звернення: 05.12.2023).

- 49.Потриваєва Н.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект. *Економічний форум: науковий журнал Луцького національного економічного університету*. 2014. № 1. С. 243-248.
- 50.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 03.12.2023)
- 51.Про бюджетну класифікацію : Наказ М-ва фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text> (дата звернення: 03.12.2023)
- 52.Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : Наказ М-ва освіти і науки України від 26.09.2005 р. № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05/conv#Text> (дата звернення: 04.12.2023)
- 53.Про встановлення надбавки педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування : Постанова КМУ від 23.03.2011 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/conv#Text> (дата звернення: 05.12.2023)
- 54.Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
- 55.Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ М-ва фінансів України від 29.12.2015 р. № 1219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16#Text> (дата звернення: 03.12.2023)

- 56.Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та військового збору : Наказ ДПС України від 04.05.2023 р. № 322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0322912-23#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
- 57.Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору : Наказ М-ва фінансів України від 23.01.2015 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text> (дата звернення: 13.11.2023)
- 58.Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ М-ва фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14/conv#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
- 59.Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників : Наказ М-ва освіти і науки України від 09.09.2022 р. № 805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
- 60.Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ М-ва фінансів України від 23.08.2012 р. № 938. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1569-12#n18> (дата звернення: 04.12.2023)
- 61.Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування : Наказ М-ва фінансів України від 24.01.2012 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text> (дата звернення: 04.12.2023)
- 62.Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці : Наказ Держкомстату від 05.12.2008 р. № 489. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08/conv#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
63. Про затвердження Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів : Наказ М-ва освіти і науки України від 04.11.2010 р. № 1055. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1157-10/conv#Text> (дата звернення: 04.12.2023)
64. Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу та Порядку ведення обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу : Наказ М-ва фінансів України від 23.06.2017 р. № 591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0871-17#n18>. (дата звернення: 03.12.2023)
65. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску : Наказ М-ва фінансів України від 13.01.2015 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text> (дата звернення: 03.12.2023)
66. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 05.12.2023)
67. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/conv#Text> (дата звернення: 03.12.2023)
68. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80/conv#Text>
(дата звернення: 04.12.2023).
69. Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки : Постанова КМУ від 10.07.2019 р. № 822. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/822-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
70. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери : Постанова КМУ від 30.08.2002 р. № 1298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.12.2023).
71. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/conv#Text> (дата звернення: 03.12.2023)
72. Про підвищення оплати праці педагогічних працівників : Постанова КМУ від 11.01.2018 р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/822-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.12.2023)
73. Пугаченко О., Врадій Р. Бухгалтерський облік забезпечень. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: Збірник наукових статей. Кропивницький* : Вид-во ЦІРОЛ, 2023. С. 311-317
74. Пугаченко О.Б. Передумови адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу. *International scientific conference «World Scientific And Technical Trends'2022» : Conference proceedings. Karlsruhe, Germany. October 2022.* Р. 111-116.
75. Пугаченко О.Б. Принципи податкового контролю. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: Збірник наукових статей.* 2019. С. 89-94.
76. Руда Л.П. Сучасні тенденції розвитку ринку праці в Україні : *Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, 27-*

- 28 квітня 2020 р. Вінниця, URL:
<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2020/paper/view/9691>. (дата звернення: 04.12.2023).
- 77.Савченко О. Облік зарплати та розрахунків із працівниками. *Factor Academy*. 2023. липня URL: <https://factor.academy/blog/oblik-zarplati-ta-rozrahunkiv-iz-pracivnikami/> (дата звернення: 01.12.2023)
- 78.Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою : монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 436 с.
- 79.Смачило В.В. Праця як сфера життєдіяльності та основний фактор виробництва : лекційний матеріал до змістового модулю 1 «Розвиток та регулювання соціально-трудоких відносин». URL: http://econ2016.krasalex.com/wp-content/uploads/2017/02/2_ppt.pdf (дата звернення: 02.12.2023).
- 80.Старченко Н.М. Удосконалення методики обліку виплат працівникам в бюджетних установах. *Економічні науки*. 2012. № 9. С. 178-184.
- 81.Тибінка Г.І. Організаційно-економічний механізм регулювання оплати праці в господарській системі України. : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Львів, 2014. 244 с.
- 82.Тимченко О.М., Сибірянська Ю.В., Свириденко О.О. Ризики розробки та запровадження уніфікованої звітності з податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. *Бізнес Інформ*. 2017. № 6. С. 227-233.
- 83.Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами : Наказ М-ва фінансів України від 29.12.2015 р. № 1219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16#Text> (дата звернення: 05.12.2023)
- 84.Тищенко В.Ф., Найдено О.Є. та ін. Податкова система : мультимедійний підручник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнець, 2021.

- 85.Ткаліч О. Чому зарплати виховательок дитсадків в рази нижчі за передбачені законом. *Українська правда*. 2021. 18 березня. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2021/03/18/244265/> (дата звернення: 03.12.2023)
- 86.Тонконог Т.Ю. Особливості системи оплати праці працівників бюджетної сфери та напрямки її удосконалення. *Вісник НБУ*. 2010. № 6. С. 48-56.
- 87.Трохимчук К. Зарплати вихователів у садочках – скільки платять за турботу про дітей у 2023 році. *PRO Groshi*. 2023. 8 Травня. URL: <https://progroshi.news/news/ekonomika/zarplati-vihovateliv-u-sadochkah-skilki-platyat-za-turbotu-pro-ditey-u-2023-roci-6372.html> (дата звернення: 04.12.2023)
- 88.Федунчик. Л.Г. Ринок праці в Україні: проблеми та напрями їх вирішення. *Економіка праці та проблеми зайнятості*. 2016. № 2. С. 31-34
- 89.Феофанова І.В., Голяк В.В. Удосконалення обліку та аудиту заробітної плати на підприємстві. *Економіка та держава*. 2021. № 3. С. 125-130.
- 90.Фоміна Т.В., Пугаченко О.Б. Організація і методика податкових перевірок : навчальний посібник. Дніпро: Середняк Т.К., 2020. 292 с.
- 91.Фоміна Т.В., Пугаченко О.Б. Податкове стимулювання діяльності суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану в Україні. *Modern engineering and innovative technologies*. 2022. Issue № 20. Part 2. Sergeieva&Co, Karlsruhe, Germany. С. 113-123.
- 92.Хорунжак Н.М. Теорія та методологія обліку у бюджетних установах в умовах інформатизації суспільства : монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 248 с.
- 93.Цимбалюк С. Оплата праці працівників бюджетної сфери: проблеми та перспективи поліпшення. *Україна: аспекти праці*. 2012. № 3. С. 10-15.
- 94.Цятковська О.В. Облік розрахунків з оплати праці. URL: <file:///C:/Users/%...%86i.pdf> (дата звернення: 05.12.2023)

95. Чадченко О.С. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці в бюджетних установах. *Управління розвитком*. 2012. № 10. С. 91-93
96. Чернелевський Л.М., Кобзар Я.В. Питання гармонізації державного фінансового і незалежного аудиторського контролю за розрахунками податку з доходів фізичних осіб. *Економічний вісник. Сер.: Фінанси, облік, оподаткування*. 2017. Вип. 1. С. 219-226.
97. Чижевська І.А. Контроль розрахунків з оплати праці. *Збірник наукових праць студентів кафедри економічної експертизи та аудиту бізнесу*. 2019. Вип. 1. С. 319-322.
98. Швець Ю.О., Бахметова Я.Ю. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи в Україні та ЄС. *Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. № 17. С. 771-775.
99. Шкуліпа Л.В. Вплив макроекономічних чинників на заробітну плату працівників. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 41. С. 267-274.
100. Яка зарплата в педагогічних працівників дитсадків України та в якій області отримують найбільше / *Нова українська школа*. 2023. 15 Травня. URL: <https://nus.org.ua/news/yaka-zarplata-v-pedagogichnyh-pratsivnykiv-dytsadkiv-ukrayiny-ta-v-yakij-oblasti-otrymuyut-najbilshe/> (дата звернення: 04.12.2023)
101. Яковенко Р.В., Пугаченко А.С. Прикладні проблеми ринку праці України. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 447-451.

ДОДАТКИ